

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Бізнес-технології та економіка

(повне найменування факультету)

Бізнес та управління

(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проєкту (роботи)

Бакалавр

(ступінь вищої освіти)

на тему Дослідження інноваційно-

(назва теми)

інвестиційної діяльності суб'єктів

господарювання

Виконав(ла): студент(ка) 4 курсу, групи БТЕ-

12.11

Спеціальності 076 Підприємство

(код і найменування спеціальності)

та торгівля

Освітня програма (спеціалізація)

Економіка бізнесу

Лазарьов Д.Р.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

Керівник

Левченко Н.М.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

Рецензент

Миценко О.Т.

(ПРИЗВИЩЕ та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет Бізнес-технології та економіки
Кафедра Бізнес та управління
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
(код і найменування)
Освітня програма (спеціалізація) Економіка бізнесу
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Жаренко А. М.

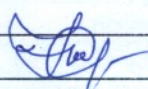
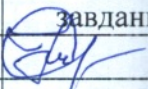
« _____ » 20 _____ року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Лазаренко Дар'я Романівна
(ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)

- Тема проєкту (роботи) Дослідження інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання
- керівник проєкту (роботи) д. держ. наук, проф. Жаренко А. М.
(науковий ступінь, вчене звання, ПРИЗВИЩЕ, ім'я, по батькові)
- затверджені наказом закладу вищої освіти від « 09 » квітня 2015 року № 146
- Строк подання студентом проєкту (роботи) 12.06.2015 р.
- Вихідні дані до проєкту (роботи) Законодавчі та нормативні акти, наукові публікації, статистичні звітні дані ТОВ «Торговельний будинок „Конт“»
- Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Визначення основних інноваційно-інвестиційних діяльності; аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ «Торговельний будинок „Конт“»; шляхи впровадження інноваційно-інвестиційної діяльності
- Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, кількість слайдів, плакатів)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

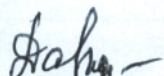
Розділ	ПРИЗВИЩЕ, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконання завдання
1, 2, 3	Левченко Н. М., проєкт. кер. БІЗ		

7. Дата видачі завдання « 26 » квітня 2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проєкту (роботи)	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Приміт
1.	Опрацювання наукових джерел	02.05.25	
2.	Складання та узгодження плану	09.05.25	
3.	Написання першого розділу	23.05.25	
4.	Написання другого розділу	30.05.25	
5.	Написання третього розділу	06.06.25	
6.	Оформлення роботи	09.06.25	
7.	Перевірка на плагиат	11.06.25	
8.	Глобальне коректування	12.06.25	
9.	Рецензування	16.06.25	

Студент(ка)

 (підпис)

 Дар'я Лазарева
 (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Керівник проєкту (роботи)

 (підпис)

 Наталія Левченко
 (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота обсягом 86 сторінок містить 10 таблиць, 6 рисунків, 49 використаних джерел.

У роботі досліджено інноваційно-інвестиційну діяльність як один із основних напрямів стратегічного розвитку підприємств в умовах конкурентного ринкового середовища.

Об'єктом дослідження виступає інноваційно-інвестиційна діяльність ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" — підприємства харчової промисловості, яке спеціалізується на виробництві та дистрибуції кондитерської продукції. В межах дослідження здійснено аналіз поточного стану інноваційної та інвестиційної активності підприємства, визначено основні проблеми та резерви її удосконалення.

На основі узагальнення сучасних наукових підходів розглянуто класифікацію інновацій та інвестицій, окреслено методичні засади оцінювання їх ефективності. Проведена оцінка інноваційно-інвестиційних проєктів на підприємстві із застосуванням таких показників, як чиста приведена вартість, внутрішня норма дохідності, індекс рентабельності, дисконтований період окупності тощо. Оцінено ризики, рентабельність і стратегічну доцільність реалізації інновацій на підприємстві.

У результаті дослідження запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", зокрема впровадження системного підходу до відбору та супроводу інноваційних проєктів, активізацію залучення інвестиційних ресурсів та використання сучасного програмного забезпечення для моніторингу результативності. Зазначено напрями підвищення інноваційної активності підприємства з урахуванням ринкових викликів і технологічних змін.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ, ТОВ “КОНТІ”, ІННОВАЦІЇ, ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ, РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1 Поняття та сутність інноваційно-інвестиційної діяльності.....	8
1.2 Класифікація інновацій та інвестицій у діяльності суб’єктів господарювання.....	17
1.3 Методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.....	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”	38
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”	38
2.2 Оцінка інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”	46
2.3 Аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	66
3.1 Розробка стратегії активізації інноваційної діяльності.....	66
3.2 Оптимізація інвестиційних процесів ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”	76
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

ВСТУП

В умовах постійної трансформації ринкового середовища, жорсткої конкуренції та динамічного розвитку технологій підприємства змушені шукати нові способи забезпечення стійкого економічного зростання..

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що інноваційно-інвестиційна діяльність сьогодні є необхідною умовою для розвитку вітчизняних підприємств, зокрема у харчовій промисловості, яка зазнає постійного технологічного оновлення та змін у споживчих уподобаннях. Для таких підприємств, як ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", здатність ефективно реалізовувати інноваційні проєкти із залученням інвестицій є головною для збереження ринкових позицій, підвищення якості продукції та розширення асортименту. Проте реалізація інноваційних рішень потребує системного підходу до оцінки їх ефективності та обґрунтованого розподілу інвестиційних ресурсів.

Метою дипломної роботи є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" та підвищення її результативності.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- узагальнити теоретичні підходи до сутності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств;
- класифікувати види інновацій та інвестицій у діяльності суб'єктів господарювання;
- розглянути методичні підходи до оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційних рішень;
- провести аналіз стану інноваційно-інвестиційної діяльності на ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»";
- здійснити оцінку її результативності за допомогою сучасного аналітичного інструментарію;

– надати рекомендації щодо удосконалення механізму управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Об'єктом дослідження є інноваційно-інвестиційна діяльність ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»".

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні засади та практичні підходи до оцінки ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Методи дослідження, використані у роботі, включають загальнонаукові методи (аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція), системний і комплексний підходи, методи фінансово-економічного аналізу, а також економіко-математичне моделювання.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання її результатів керівництвом ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" для покращення планування, управління та контролю інноваційно-інвестиційної діяльності, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності та підвищенню економічної ефективності.

Апробація результатів дипломної роботи здійснювалась під час аналізу діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", а також у межах підготовки наукових тез та доповідей.

Структура дипломної роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Поняття та сутність інноваційно-інвестиційної діяльності

Інноваційно-інвестиційна діяльність є комплексним соціально-економічним феноменом, який поєднує у собі декілька фундаментальних процесів економічного розвитку. За своєю сутністю, це діяльність, спрямована на пошук, розробку, впровадження та комерціалізацію нововведень з використанням капіталовкладень різної природи, задля отримання економічного, соціального, екологічного або іншого виду ефекту. Дана діяльність характеризується синергетичним поєднанням інноваційних процесів та інвестиційних механізмів, що створює особливу економічну модель розвитку суб'єктів господарювання [1, с. 16-19].

Згідно з класичним визначенням, запропонованим Й. Шумпетером, інновація – це нова комбінація виробничих факторів, мотивована підприємницьким духом [45, с. 21]. У сучасному контексті, інноваційна складова діяльності являє собою процес трансформації наукових знань у нову або вдосконалену продукцію, технологію чи послугу, що задовольняє існуючий ринковий попит або формує новий. Інвестиційна ж складова, за визначенням І.О. Бланка, є вкладанням капіталу в різноманітних формах з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [3, с. 100].

Інноваційно-інвестиційна діяльність характеризується органічним поєднанням творчо-інтелектуальної активності з фінансово-економічними процесами. Вона забезпечує не лише короткострокову економічну вигоду, але й створює фундамент для довгострокового стратегічного розвитку, формуючи конкурентні переваги як на мікро-, так і на макроекономічному рівнях [6, с. 30]. За своєю природою, дана діяльність має дуалістичний характер: з одного боку, вона є високоризиковою через невизначеність результатів інноваційних процесів, з іншого – може забезпечити надзвичайно високу рентабельність у випадку успішної реалізації інноваційних проектів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Основні складові інноваційно- інвестиційної діяльності підприємства

Складова	Зміст	Приклад реалізації
Інноваційна	Розробка та впровадження нових продуктів і технологій	Впровадження автоматизованої лінії упаковки
Інвестиційна	Фінансування проектів на основі очікуваної вигоди	Інвестування в R&D-відділ
Організаційна	Удосконалення управлінських структур і процесів	Впровадження CRM-систем
Аналітична	Оцінка ефективності і ризиків інновацій	Аналіз NPV та IRR проектів

На думку дослідника В.М. Гейця, інноваційно-інвестиційна діяльність є особливим видом економічної діяльності, орієнтованим на майбутнє, що передбачає перетворення наявних ресурсів та інтелектуального потенціалу у нову якість економічного зростання з використанням фінансових механізмів [7, с. 28]. Вона забезпечує трансформацію традиційних економічних систем у інноваційні моделі розвитку, що характеризуються високим рівнем адаптивності до змін зовнішнього середовища та здатністю до самооновлення.

Інноваційно-інвестиційну діяльність можна також розглядати як процес системної взаємодії фінансово-інвестиційних ресурсів та інтелектуально-творчих активів, що призводить до якісних структурних трансформацій в економічних системах різного рівня [27, с. 11]. Її основою є капіталізація інтелектуальної власності та комерціалізація результатів науково-технічних досліджень [10, с. 26]. Формування цінності в рамках даної діяльності відбувається через перетворення знань у конкурентоспроможні товари та послуги, які задовольняють наявні або потенційні потреби споживачів.

Сутність інноваційно-інвестиційної діяльності проявляється також через її основні функції в економічній системі. До них належать: трансформаційна функція (перетворення наукових знань у економічні блага), стимулююча функція (активізація економічного зростання), інтеграційна функція (поєднання різних галузей та сфер економіки), адаптаційна функція (пристосування економічних систем до змін зовнішнього середовища), а також розподільча функція (спрямування інвестиційних ресурсів у найбільш перспективні напрямки розвитку).

За визначенням професора О.І. Волкова, інноваційно-інвестиційна діяльність представляє собою комплекс науково-технічних, організаційних, фінансових та комерційних заходів, які в сукупності призводять до інновацій, профінансованих через інвестиційні механізми [6, с. 13]. Така діяльність пов'язана з трансформацією наукових досліджень і розробок у новий чи покращений продукт, технологічний процес або підхід до соціальних послуг, із забезпеченням необхідними фінансовими ресурсами, які спрямовуються на досягнення визначених цілей [10, с. 19].

Особливістю інноваційно-інвестиційної діяльності є її циклічний характер, що відображає закономірності розвитку інноваційних процесів від зародження ідеї до її комерційної реалізації, а також специфіку інвестиційних циклів, пов'язаних із мобілізацією, розміщенням та відтворенням капіталу. Синхронізація цих циклів забезпечує ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності та її результативність у контексті досягнення поставлених стратегічних цілей розвитку економічних суб'єктів різного рівня.

З позиції системного підходу, інноваційно-інвестиційна діяльність являє собою складну відкриту систему, елементами якої є суб'єкти (інноватори, інвестори, посередники), об'єкти (інноваційні проєкти, майнові та інтелектуальні цінності), процеси (розробка, впровадження, фінансування), а також інституційне середовище, яке визначає правила взаємодії між елементами системи. Така система характеризується емерджентністю, тобто появою нових властивостей, не притаманних окремим її елементам.

Інноваційно-інвестиційна діяльність має також стратегічне значення для забезпечення конкурентоспроможності економічних систем різного рівня. За визначенням дослідника М.П. Денисенка, вона є одним із головних факторів формування стратегічних конкурентних переваг як окремих підприємств, так і національних економік у глобальному середовищі [10, с. 34]. Через механізми інноваційно-інвестиційної діяльності відбувається перерозподіл ресурсів між традиційними та новітніми секторами економіки, що забезпечує структурні трансформації та якісне оновлення економічних систем.

У контексті глобальних економічних трансформацій, інноваційно-інвестиційна діяльність набуває нових вимірів, пов'язаних із цифровізацією, екологізацією та соціалізацією економічних процесів. Вона стає фундаментом для формування нових технологічних укладів та переходу до моделей сталого розвитку, заснованих на балансі економічних, соціальних та екологічних факторів. Інтеграція цих елементів у процеси інноваційно-інвестиційної діяльності створює передумови для вирішення глобальних викликів сучасності та забезпечення довгострокового гармонійного розвитку людства [3, с. 104].

Категоріальний апарат інноваційно-інвестиційної діяльності включає поняття інноваційного потенціалу, інвестиційної привабливості, інноваційної активності, інвестиційного клімату, інноваційної інфраструктури та інших взаємопов'язаних елементів, які в сукупності формують теоретико-методологічний базис даної економічної категорії. За визначенням професора С.Ф. Покропивного, інноваційний потенціал є сукупністю інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку, та умовозабезпечуючих чинників, що створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності економіки в цілому [29, с. 85].

В умовах сучасних економічних реалій, інноваційно-інвестиційна діяльність характеризується зростанням значення нематеріальних активів та інтелектуального капіталу в структурі інвестицій [27, с. 74-75]. Відбувається зміщення акцентів від традиційних форм капіталовкладень до інвестицій у

людський капітал, інформаційні технології, системи управління знаннями та інші компоненти інноваційної економіки. Ці трансформації відображають глибинні зміни в природі економічних процесів та формування нової парадигми розвитку, в якій основними факторами виробництва стають знання та інформація.

Інноваційно-інвестиційна діяльність також тісно пов'язана з процесами формування та функціонування національних та регіональних інноваційних систем [41, с. 33], які забезпечують взаємодію між різними суб'єктами інноваційного процесу (науковими установами, підприємствами, фінансовими інститутами, органами державної влади) з метою генерування, поширення та практичного використання нових знань [44]. Ефективність таких систем визначається не лише кількістю та якістю інноваційних розробок, але й механізмами їх комерціалізації та інтеграції у економічні процеси, що значною мірою залежить від інвестиційної складової інноваційної діяльності.

Таким чином, інноваційно-інвестиційна діяльність є багатоелементним соціально-економічним феноменом, що поєднує в собі процеси наукової, технологічної, організаційної, фінансової та комерційної діяльності, спрямовані на створення та реалізацію інновацій з використанням інвестиційних ресурсів різної природи. Її сутність розкривається через взаємодію творчо-інтелектуальних та фінансово-економічних процесів, що забезпечують якісне оновлення економічних систем та формування нових моделей розвитку, заснованих на знаннях, інформації та інноваціях. В умовах глобальних трансформацій, інноваційно-інвестиційна діяльність стає основним фактором конкурентоспроможності та сталого розвитку як окремих господарюючих суб'єктів, так і національних економік у цілому.

Основним елементом розуміння сутності інноваційно-інвестиційної діяльності є її диференціація за сферами економічного впливу. Згідно з дослідженнями Л.І. Федулової, можна виокремити інноваційно-інвестиційну діяльність у виробничій, соціальній, фінансовій, організаційно-управлінській та екологічній сферах [41]. Кожна з цих сфер характеризується специфічними

формами прояву інноваційних процесів та особливостями інвестиційного забезпечення, що в сукупності формує багатовимірність даного економічного феномену. Таке розуміння розширює традиційні межі сприйняття інноваційно-інвестиційної діяльності та дозволяє комплексно оцінювати її вплив на різні сторони суспільно-економічного розвитку.

Системний підхід до аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності передбачає розгляд її як цілісної структури взаємопов'язаних елементів, що функціонують задля досягнення спільної мети – якісної трансформації економічних систем через впровадження інновацій з використанням інвестиційних механізмів. Такий методологічний підхід дозволяє виявляти внутрішні закономірності та взаємозалежності між різними компонентами інноваційно-інвестиційних процесів.

Інтерпретація інноваційно-інвестиційної діяльності через призму інституціональної теорії, запропонована Д. Нортом та розвинута В.М. Тарасевичем, розкриває її залежність від якості інституційного середовища [25]. Інституційна матриця, що включає формальні (законодавство, стандарти, норми) та неформальні (традиції, ділова етика, цінності) інститути, формує специфічний простір, в якому реалізуються інноваційно-інвестиційні процеси. Ефективність цих процесів значною мірою визначається рівнем інституційної розвиненості економічної системи, наявністю механізмів захисту інтелектуальної власності, розвиненістю фінансових ринків та інших інституційних елементів, що забезпечують трансформацію інноваційних ідей у комерційно успішні проєкти з адекватним інвестиційним забезпеченням.

У контексті парадигми відкритих інновацій, розробленої Г. Чесбро, інноваційно-інвестиційна діяльність набуває нових організаційних форм, заснованих на принципах міжсуб'єктної взаємодії та спільного створення цінності [44]. Модель відкритих інновацій передбачає активне залучення зовнішніх джерел знань та технологій, а також використання різноманітних форм співпраці між суб'єктами інноваційної екосистеми. Відбувається трансформація традиційних лінійних моделей інноваційного процесу в

мережеві структури, що характеризуються високим рівнем гнучкості та адаптивності. В рамках цієї парадигми, інвестиційна складова також набуває мережевого характеру, проявляючись через механізми краудфандингу, венчурного інвестування, створення інноваційних кластерів та інших форм колективного фінансування інноваційних проєктів.

Концептуальне осмислення інноваційно-інвестиційної діяльності через категорію "інноваційна рента", запропоноване А.А. Пересадою, розкриває її економічну природу як джерела додаткового доходу, отриманого внаслідок тимчасової монополії на використання інноваційних розробок [28]. Інноваційна рента виникає як результат асиметрії в доступі до інноваційних технологій та знань, що створює можливості для отримання надприбутків протягом певного періоду часу. Інвестиційна складова в цьому контексті виступає як механізм капіталізації інноваційної ренти та її трансформації в стійкі конкурентні переваги. Розуміння цього чинника інноваційно-інвестиційної діяльності має основне значення для формування стратегій розвитку підприємств та проєктування механізмів державного регулювання економіки.

В умовах формування економіки знань, концептуалізованої Ф. Махлупом та П. Друкером, інноваційно-інвестиційна діяльність стає головним механізмом капіталізації інтелектуальних ресурсів та їх перетворення в економічні блага[13]. За визначенням Г.В. Осовської, в такій економіці інвестиції в знання та інновації перевищують інвестиції в матеріальні активи, а процеси створення, поширення та використання знань стають основними джерелами зростання [29]. Відбувається трансформація традиційних факторів виробництва та зміна їх значення в економічних процесах: інтелектуальний капітал стає домінуючим фактором виробництва, а інноваційно-інвестиційна діяльність – основним механізмом його відтворення та нагромадження.

Синергетичний ефект інноваційно-інвестиційної діяльності, обґрунтований у дослідженнях Н.М. Сіренко, проявляється через взаємопідсилюючий вплив інноваційної та інвестиційної складових на результативність економічних систем [37]. Цей ефект виникає внаслідок

комплементарності інноваційних та інвестиційних процесів, їх взаємодоповнюваності та взаємозалежності. Синергія проявляється на різних рівнях економічної системи: на мікрорівні – через підвищення ефективності виробництва та зростання конкурентоспроможності підприємств; на мезорівні – через формування інноваційних кластерів та регіональних інноваційних систем; на макрорівні – через структурні трансформації національної економіки та підвищення її міжнародної конкурентоспроможності. Вимірювання та оцінка синергетичних ефектів інноваційно-інвестиційної діяльності є головним методологічним завданням, що дозволяє обґрунтувати доцільність відповідних проєктів та програм розвитку.

Аксіологічний вимір інноваційно-інвестиційної діяльності, артикульований у працях О.Є. Кузьміна, відображає її ціннісні елементи та соціокультурні детермінанти [20]. В цьому контексті, інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається не лише як економічний процес, але й як соціокультурний феномен, що формується під впливом домінуючих у суспільстві цінностей, норм та установок. Інноваційна культура, як складова загальної культури суспільства, визначає сприйнятливість соціально-економічної системи до інновацій та готовність інвестувати в їх розробку і впровадження. Ціннісні орієнтації суб'єктів господарювання щодо інновацій та інвестицій формують специфічний соціокультурний простір, в якому реалізуються відповідні економічні процеси. Розуміння цього виміру інноваційно-інвестиційної діяльності має основне значення для формування ефективних механізмів її стимулювання та регулювання, узгоджених з соціокультурними особливостями конкретного суспільства.

Просторовий чинник інноваційно-інвестиційної діяльності, досліджений М.І. Крупкою, розкриває її територіальну диференціацію та регіональні особливості [19]. Формування регіональних інноваційних систем та інвестиційних комплексів відбувається під впливом локальних факторів, таких як наявність науково-освітнього потенціалу, розвиненість інфраструктури, якість людського капіталу, інституційне середовище тощо. Просторова

концентрація інноваційно-інвестиційної діяльності часто призводить до формування інноваційних кластерів, технопарків, наукоградів та інших форм інноваційно-активних територіальних утворень. Глобалізаційні процеси, водночас, сприяють формуванню транснаціональних інноваційних мереж та інтеграції локальних інноваційних систем у глобальний інноваційний простір. Ці тенденції визначають нові виклики та можливості для розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в умовах глобальної конкуренції та міжнародного поділу праці [18, с. 67].

1.2 Класифікація інновацій та інвестицій у діяльності суб'єктів господарювання

Класифікація інновацій та інвестицій є основним інструментом теоретико-методологічного аналізу інноваційно-інвестиційних процесів у діяльності суб'єктів господарювання. Систематизація інновацій та інвестицій за різними класифікаційними ознаками дозволяє глибше зрозуміти їхню природу, визначити особливості та закономірності їхнього впливу на економічні системи, а також розробити ефективні механізми управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств. Комплексний підхід до класифікації забезпечує формування цілісного уявлення про багатоелементність та багатогранність інноваційних та інвестиційних явищ в економіці.

У сучасній економічній науці існує множина підходів до класифікації інновацій. Базова типологія, запропонована Й. Шумпетером, виділяє п'ять типів інновацій: виробництво нового продукту або відомого продукту в новій якості; впровадження нового методу виробництва; освоєння нового ринку збуту; отримання нового джерела сировини або напівфабрикатів; проведення реорганізації управлінської або організаційної структури [45, с. 120] Ця класифікація заклала фундамент для подальших досліджень інноваційних процесів та їхньої функції в економічному розвитку суб'єктів господарювання різного рівня.

За предметним змістом інновації поділяються на продуктові, процесні, маркетингові та організаційні [7, 20]. Продуктові інновації передбачають створення нових або удосконалення існуючих товарів і послуг, що здатні задовольняти нові потреби споживачів або ефективніше задовольняти існуючі. Процесні інновації пов'язані із впровадженням нових або вдосконалених методів виробництва, логістики, доставки, що суттєво змінюють техніку і технологію виробничо-збутових процесів. Маркетингові інновації охоплюють реалізацію нових методів маркетингу, включаючи зміни в дизайні продукту, його упаковці, просуванні на ринок та методах ціноутворення. Організаційні інновації передбачають впровадження нових методів організації бізнес-процесів, робочих місць, зовнішніх зв'язків підприємства [25].

За ступенем новизни інновації класифікують як радикальні (базові), поліпшуючі (інкрементальні) та псевдоінновації. Радикальні інновації характеризуються принциповою новизною, призводять до формування нових ринків та галузей, часто базуються на фундаментальних наукових відкриттях.[23] Вони передбачають кардинальну зміну існуючих технологій, продуктів або бізнес-моделей та створюють передумови для довгострокових конкурентних переваг. Поліпшуючі інновації передбачають удосконалення існуючих продуктів, технологій або методів організації виробництва без зміни їх фундаментальних характеристик. Псевдоінновації є незначними змінами в продуктах або процесах, які не мають суттєвого впливу на функціональність або економічну ефективність [24].

За масштабом впливу інновації поділяються на трансконтинентальні, транснаціональні, регіональні, галузеві та локальні [18, с. 55]. Трансконтинентальні інновації охоплюють своїм впливом різні континенти та мають глобальний характер, трансформуючи цілі сегменти світової економіки. Транснаціональні інновації реалізуються в межах кількох країн, здійснюючи вплив на міжнародні економічні відносини та структуру міжнародного поділу праці. Регіональні інновації охоплюють певний географічний регіон у межах однієї країни або суміжні території кількох країн. Галузеві інновації

трансформують окремі галузі економіки, змінюючи їх технологічний уклад та конкурентні умови. Локальні інновації реалізуються на рівні окремих підприємств або їх структурних підрозділів та мають обмежений вплив на зовнішнє середовище.

За сферою застосування інновації класифікують на технологічні, соціальні, екологічні, управлінські, військові, економічні тощо. Технологічні інновації пов'язані з удосконаленням виробничих процесів та технологій, підвищенням їх ефективності та продуктивності. Соціальні інновації спрямовані на вирішення соціальних проблем, покращення якості життя людей, розвиток соціальної інфраструктури. Екологічні інновації орієнтовані на зменшення негативного впливу на довкілля, раціональне використання природних ресурсів, впровадження безвідходних технологій. Управлінські інновації передбачають впровадження нових методів та інструментів управління організацією, що підвищують ефективність управлінських процесів. Економічні інновації пов'язані з впровадженням нових економічних механізмів функціонування підприємства, включаючи нові методи планування, бюджетування, стимулювання персоналу тощо [4, с. 129].

За джерелом ініціативи інновації поділяються на ті, що викликані розвитком науки і техніки (technology push), та ті, що зумовлені ринковим попитом (market pull) [18, 44]. Перша група інновацій виникає внаслідок фундаментальних та прикладних наукових досліджень, які створюють передумови для розробки і впровадження нових технологій та продуктів, часто випереджаючи існуючі потреби ринку. Друга група формується у відповідь на існуючий або потенційний попит споживачів, орієнтована на вирішення конкретних проблем та задоволення специфічних потреб цільових аудиторій. Оптимальний баланс між цими двома типами інновацій є основною умовою ефективної інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Класифікація інвестицій, які забезпечують реалізацію інноваційних процесів, також характеризується багатoelementністю та різноманітністю підходів. За об'єктами вкладення капіталу інвестиції поділяються на реальні та

фінансові. Реальні інвестиції передбачають вкладення коштів у матеріальні (будівлі, споруди, обладнання) та нематеріальні (патенти, ліцензії, ноу-хау) активи, що безпосередньо беруть участь у процесі виробництва товарів і послуг. Фінансові інвестиції пов'язані з вкладенням коштів у фінансові інструменти: акції, облігації, банківські депозити, валютні цінності тощо [15]. У контексті інноваційної діяльності особливого значення набувають реальні інвестиції, які забезпечують матеріальну основу для впровадження та комерціалізації інновацій.

За характером участі в інвестиційному процесі розрізняють прямі та непрямі інвестиції. Прямі інвестиції передбачають безпосередню участь інвестора у виборі об'єктів інвестування та використанні інвестованих коштів, забезпечуючи контроль за їх цільовим використанням. Вони часто пов'язані з придбанням контрольного пакету акцій підприємства або створенням нового підприємства. Непрямі інвестиції здійснюються через фінансових посередників (інвестиційні фонди, банки, страхові компанії), які акумулюють та розподіляють фінансові ресурси між різними об'єктами інвестування відповідно до власної інвестиційної стратегії. Такий тип інвестицій дозволяє диверсифікувати ризики та забезпечити професійне управління інвестиційним портфелем [19].

За періодом інвестування виділяють короткострокові, середньострокові та довгострокові інвестиції [3]. Короткострокові інвестиції здійснюються на період до одного року та переважно використовуються для фінансування поточних операційних потреб підприємства. Середньострокові інвестиції передбачають вкладення капіталу на період від одного до трьох років та часто спрямовуються на реалізацію проєктів з модернізації виробництва, впровадження нових технологій або розширення асортименту продукції. Довгострокові інвестиції здійснюються на період понад три роки та пов'язані з реалізацією масштабних інноваційних проєктів, стратегічною перебудовою виробництва, виходом на нові ринки тощо [3, с. 400]. Інноваційні проєкти переважно потребують довгострокових інвестицій, що зумовлено тривалістю

інноваційних циклів та відтермінованим характером отримання економічних ефектів від впровадження інновацій [15].

За джерелами фінансування інвестиції класифікують як власні, залучені та позикові. Власні інвестиції формуються за рахунок внутрішніх ресурсів підприємства: нерозподіленого прибутку, амортизаційних відрахувань, резервних фондів тощо [15]. Залучені інвестиції передбачають мобілізацію капіталу через емісію акцій, пайові внески засновників, грантове фінансування та інші механізми, що не створюють боргових зобов'язань. Позикові інвестиції здійснюються за рахунок кредитних ресурсів, випуску облігацій, лізингу та інших інструментів, що формують боргові зобов'язання підприємства. Оптимальна структура джерел фінансування інвестицій залежить від специфіки інноваційного проєкту, фінансового стану підприємства, умов зовнішнього середовища та інших факторів [6].

За рівнем інвестиційного ризику розрізняють високоризикові, середньоризикові та низькоризикові інвестиції [3, 20]. Високоризикові інвестиції характеризуються значним рівнем невизначеності щодо майбутніх доходів та можливості повернення вкладеного капіталу, проте потенційно можуть забезпечити надзвичайно високу прибутковість. До цієї категорії відносяться венчурні інвестиції у стартапи та інноваційні проєкти на ранніх стадіях розвитку. Середньоризикові інвестиції мають помірний рівень ризику та забезпечують прийнятний рівень дохідності, вони часто пов'язані з розширенням існуючого бізнесу або впровадженням перевірених інноваційних рішень. Низькоризикові інвестиції характеризуються мінімальним рівнем ризику, але й відносно невисокою дохідністю, вони переважно спрямовуються на підтримку та оновлення існуючих виробничих потужностей без суттєвих інноваційних змін.

За формою власності інвестиційних ресурсів виділяють державні, приватні, іноземні та змішані інвестиції [3]. Державні інвестиції здійснюються органами державної влади та місцевого самоврядування за рахунок бюджетних коштів, позик, державних позабюджетних фондів тощо. Вони часто

спрямовуються на реалізацію стратегічно значущих інноваційних проєктів, розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку пріоритетних напрямів науково-технічного розвитку. Приватні інвестиції здійснюються фізичними особами та приватними юридичними особами різних організаційно-правових форм. Іноземні інвестиції передбачають вкладення капіталу іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності на території певної країни. Змішані інвестиції формуються за рахунок різних джерел та форм власності, що дозволяє об'єднати фінансові ресурси різних суб'єктів для реалізації масштабних інноваційних проєктів.

За регіональною ознакою інвестиції поділяються на внутрішні (в межах країни) та зовнішні (за кордоном). Внутрішні інвестиції здійснюються в об'єкти інвестування, розташовані в межах країни інвестора, та сприяють розвитку національної економіки, створенню робочих місць, підвищенню інноваційного потенціалу країни. Зовнішні інвестиції спрямовуються на придбання активів за межами країни інвестора та можуть бути зумовлені різними факторами: доступом до нових ринків, технологій, ресурсів, оптимізацією податкового навантаження тощо. Глобалізація економічних процесів та інтернаціоналізація інноваційної діяльності сприяють активізації зовнішніх інвестицій та формуванню глобальних інноваційних мереж [18].

За цільовим призначенням інвестиції класифікують як стратегічні, портфельні, спекулятивні тощо. Стратегічні інвестиції спрямовані на досягнення довгострокових цілей розвитку підприємства, пов'язаних з посиленням конкурентних позицій, виходом на нові ринки, технологічною модернізацією виробництва[3]. Портфельні інвестиції здійснюються з метою формування диверсифікованого інвестиційного портфелю, що забезпечує оптимальне співвідношення ризику та дохідності. Спекулятивні інвестиції орієнтовані на отримання швидкого прибутку за рахунок коливань ринкових цін на різні активи. У контексті інноваційної діяльності основне значення відіграють стратегічні інвестиції, які створюють матеріальну основу для довгострокового інноваційного розвитку підприємства [21].

Таким чином, класифікація інновацій та інвестицій у діяльності суб'єктів господарювання є багатовимірною та складною системою, що відображає різноманітні сторони та форми прояву інноваційно-інвестиційних процесів в економіці. Комплексний підхід до систематизації інновацій та інвестицій за різними класифікаційними ознаками дозволяє сформувати цілісне уявлення про їхню природу, особливості та закономірності розвитку, а також розробити ефективні механізми управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища та зростаючої конкуренції на глобальних ринках. Розуміння різних типів інновацій та форм інвестиційного забезпечення їх реалізації є основною передумовою для формування оптимальної інноваційно-інвестиційної стратегії суб'єктів господарювання, спрямованої на досягнення їх стратегічних цілей та забезпечення сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

Сучасні дослідження українського науковця З.В. Юринця пропонують класифікацію інновацій за глибиною трансформаційного впливу, виділяючи адаптаційні, революційні та проривні інновації [47]. Адаптаційні інновації спрямовані на пристосування існуючих продуктів і процесів до нових умов функціонування без суттєвої зміни їх базових характеристик. Революційні інновації передбачають радикальну зміну технологічних платформ і бізнес-моделей, формуючи нові підходи до вирішення існуючих проблем. Проривні ж інновації створюють принципово нові продукти, технології та ринки, які раніше не існували. За оцінками дослідниці, в українській економіці переважають адаптаційні інновації (близько 68%), тоді як частка революційних складає лише 23%, а проривних – менше 9%. Такий розподіл відображає загальні тенденції інноваційного розвитку перехідних економік, де домінують процеси адаптації та імплементації запозичених технологій над розробкою власних революційних рішень.

Британський дослідник Кріс Фрімен (Chris Freeman) у своїх працях запропонував класифікацію інновацій за їх впливом на технологічні парадигми, виокремлюючи підтримуючі, радикальні та парадигмальні інновації.

Підтримуючі інновації зміцнюють існуючі технологічні парадигми, підвищуючи їх ефективність та продуктивність. Радикальні інновації розривають еволюційний розвиток технологій, створюючи нові технологічні траєкторії в межах існуючих парадигм. Парадигмальні інновації революціонізують цілі технологічні системи, формуючи нові парадигми та трансформуючи цілі сектори економіки. У своїй монографії "Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan" (1987) Фрімен емпірично довів, що економічні системи, які активно інвестують у парадигмальні інновації, демонструють більш високі темпи довгострокового економічного зростання. Його концепція технологічних парадигм тісно пов'язана з теорією довгих хвиль економічного розвитку і пояснює циклічний характер структурних змін в економіці під впливом радикальних інноваційних зрушень.

Американські вчені Клейтон Крістенсен (Clayton Christensen) та Майкл Рейнор (Michael Raynor) запропонували класифікацію інновацій за характером їх впливу на ринкову структуру, виділяючи підтримуючі та "підривні" (disruptive) інновації [18]. У своїй фундаментальній праці "The Innovator's Dilemma" (1997) Крістенсен визначає підтримуючі інновації як такі, що покращують характеристики існуючих продуктів в напрямках, які цінуються основними споживачами. Натомість, "підривні" інновації пропонують принципово нову ціннісну пропозицію, яка спочатку приваблює лише обмежений сегмент споживачів, але з часом трансформує весь ринок. Інвестиції в "підривні" інновації характеризуються високим рівнем ризику, але потенційно можуть забезпечити експоненціальне зростання та руйнування традиційних бізнес-моделей. За результатами досліджень Крістенсена та Рейнора, близько 70% успішних "підривних" інновацій були реалізовані невеликими компаніями або стартапами, а не лідерами ринку, що пояснюється феноменом "успішної негнучкості" (successful rigidity) великих корпорацій.

Український економіст С.М. Ілляшенко розробив класифікацію інновацій залежно від їх впливу на споживчу поведінку, виділяючи модернізуючі, розвиваючі та випереджаючі інновації [16]. Модернізуючі інновації

задовольняють існуючі потреби споживачів на більш високому рівні, не змінюючи споживчих звичок. Розвиваючі інновації формують нові способи задоволення існуючих потреб, змінюючи споживчі практики. Випереджаючі інновації створюють нові потреби, які споживачі раніше не усвідомлювали. У монографії "Управління інноваційним розвитком" (2003) Ілляшенко емпірично обґрунтував, що найвищий комерційний потенціал мають розвиваючі інновації, які балансують між знайомістю та новизною, тоді як випереджаючі інновації, попри високий трансформаційний потенціал, часто стикаються з бар'єрами споживчого сприйняття та потребують значних інвестицій у формування нових ринків.

Британська дослідниця Ребекка Хендерсон (Rebecca Henderson) з Лондонської школи економіки запропонувала класифікацію інновацій за їх впливом на організаційні компетенції підприємств, розмежовуючи компетенціє-підсилюючі та компетенціє-руйнівні інновації [34]. Компетенціє-підсилюючі інновації базуються на існуючих знаннях, навичках та технологіях підприємства, посилюючи його поточні конкурентні переваги. Компетенціє-руйнівні інновації вимагають формування принципово нових організаційних компетенцій, знецінюють існуючий досвід та потребують радикальної реорганізації бізнес-процесів. У своєму дослідженні "Architectural Innovation: The Reconfiguration of Existing Product Technologies and the Failure of Established Firms" (1990), Хендерсон емпірично довела, що компетенціє-руйнівні інновації часто стають причиною занепаду раніше успішних компаній через феномен "компетенційної пастки" (competency trap), коли глибоко вкорінені організаційні практики перешкоджають адаптації до нових технологічних парадигм.

Американський науковець Генрі Чесбро (Henry Chesbrough) розробив класифікацію інноваційних моделей за ступенем їх відкритості, виділяючи закриті, напіввідкриті та відкриті інновації[44]. У своїй праці "Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology" (2003) він довів, що закриті інновації, які розробляються виключно внутрішніми ресурсами

компанії, поступаються за ефективністю відкритим інноваційним моделям, які активно інтегрують зовнішні джерела знань та технологій. Відповідно до цієї класифікації, змінюється і структура інвестицій в інноваційну діяльність: якщо в закритій моделі основні інвестиції спрямовуються на розвиток власних дослідницьких центрів, то відкрита модель передбачає значні інвестиції в розвиток співпраці з зовнішніми партнерами, венчурне фінансування стартапів, придбання ліцензій та патентів. За даними досліджень Чесбро, компанії, що використовують відкриту інноваційну модель, скорочують час виведення нових продуктів на ринок у середньому на 50% та зменшують витрати на дослідження і розробки на 30-40%.

Українська вчена В.М. Геєць запропонувала класифікацію інноваційних процесів за їх впливом на національну економічну безпеку, виділяючи інновації з позитивним, нейтральним та негативним впливом [7]. Інновації з позитивним впливом підвищують технологічну незалежність країни, створюють нові робочі місця та збільшують експортний потенціал. Інновації з нейтральним впливом не змінюють суттєво параметри економічної безпеки, хоча й можуть покращувати окремі економічні показники. Інновації з негативним впливом посилюють технологічну залежність, витісняють національних виробників або створюють загрози для стратегічних секторів економіки. У монографії "Інноваційний шлях розвитку українського суспільства" (2005) Геєць обґрунтовує необхідність диференційованого підходу до інвестування в різні типи інновацій з урахуванням їх впливу на економічну безпеку держави, зокрема, пріоритетного спрямування державних інвестицій у інновації з позитивним впливом на національну безпеку [5, с. 45].

Британський дослідник Джон Бессант (John Bessant) розробив класифікацію інновацій за їх впливом на стійкість розвитку (sustainability), виділяючи адитивні, трансформаційні та системні інновації [4]. Адитивні інновації підвищують ефективність використання ресурсів у межах існуючих технологічних систем без зміни їх фундаментальних принципів. Трансформаційні інновації змінюють способи створення та доставки цінності

споживачам, суттєво знижуючи ресурсоемність та екологічне навантаження. Системні інновації передбачають фундаментальну зміну соціотехнічних систем, включаючи технології, інфраструктуру, бізнес-моделі, інституційне середовище та споживчі практики. У своїй праці "Innovation for Sustainability" (2012) Бессант пропонує відповідну класифікацію інвестицій у сталі інновації, виділяючи інвестиції в ефективність (*efficiency investments*), інвестиції в заміщення (*substitution investments*) та інвестиції в системні зміни (*system change investments*). За його оцінками, для досягнення цілей сталого розвитку необхідно збільшити частку інвестицій у системні інновації з поточних 5-7% до щонайменше 25-30% загального обсягу інноваційних інвестицій.

Американський економіст Ерік фон Хіппель (Eric von Hippel) запропонував класифікацію інновацій за джерелом інноваційної ініціативи, виділяючи виробничо-центричні, споживчо-центричні та відкрито-колаборативні інновації. Виробничо-центричні інновації ініціюються та розробляються виробниками продукції на основі власного бачення ринкових потреб та технологічних можливостей. Споживчо-центричні інновації створюються безпосередньо користувачами продукції для вирішення власних проблем та задоволення специфічних потреб. Відкрито-колаборативні інновації виникають у результаті співпраці множини учасників, які вільно діляться інформацією та не претендують на виключні права інтелектуальної власності. У своєму дослідженні "Democratizing Innovation" (2005) фон Хіппель емпірично довів, що споживчо-центричні інновації часто випереджають виробничо-центричні за радикальністю та дають початок новим ринкам, проте вимагають специфічних механізмів інвестування, зокрема, краудфандингу, інноваційних ваучерів, спільного фінансування з боку громад користувачів. За його оцінками, в окремих галузях (спортивне обладнання, медичні інструменти, програмне забезпечення) до 40% значущих інновацій мають споживчо-центричне походження.

Український вчений Ю.М. Бажал розробив класифікацію інновацій за їх значенні в економічних циклах, виділяючи базисні, поліпшуючі та

псевдоінновації відповідно до їх місця в теорії "довгих хвиль" М. Кондратьєва. У своїй монографії "Економічна теорія технологічних змін" (1996) він обґрунтовує, що базисні інновації формують нові технологічні уклади та ініціюють висхідні фази довгих економічних циклів, поліпшуючі інновації забезпечують поступальний розвиток у межах сформованих технологічних укладів, а псевдоінновації характерні для фаз спаду та депресії, коли вичерпуються можливості поліпшення існуючих технологій. Відповідно до цієї класифікації, Бажал пропонує диференціювати інвестиційні стратегії залежно від фази економічного циклу: в період зародження нового технологічного укладу доцільно концентрувати інвестиції на базисних інноваціях, у фазі зростання — на поліпшуючих, а у фазі зрілості та спаду — на пошуку та фінансуванні принципово нових технологічних рішень, які становитимуть основу наступного технологічного укладу. Такий циклічно-орієнтований підхід до інноваційно-інвестиційної діяльності дозволяє оптимізувати структуру інвестицій відповідно до об'єктивних закономірностей технологічної еволюції [6].

1.3 Методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності

Методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є комплексним інструментарієм, який дозволяє визначити доцільність та результативність вкладення коштів у розробку і реалізацію інноваційних проєктів. Вона ґрунтується на системному підході до аналізу багатоеlementних ефектів, що виникають унаслідок впровадження інновацій, та передбачає використання широкого спектру кількісних і якісних методів оцінювання. Методологічною основою даної методики є концепція співвідношення результатів і витрат, яка адаптується до специфічних особливостей інноваційних процесів, зокрема їх високої невизначеності, відтермінованості результатів та наявності численних зовнішніх ефектів [1, с. 89].

У сучасній економічній науці виділяють декілька взаємопов'язаних підходів до оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності: витратний, результатний, ресурсний, цільовий та системний. Витратний підхід базується на співвідношенні результатів інноваційно-інвестиційної діяльності та витрат на її здійснення. Результатний підхід передбачає оцінку абсолютних і відносних показників результативності інноваційних проєктів. Ресурсний підхід фокусується на ефективності використання залучених у інноваційний процес ресурсів різної природи. Цільовий підхід ґрунтується на визначенні ступеня досягнення поставлених цілей інноваційно-інвестиційної діяльності. Системний підхід інтегрує попередні методи та розглядає ефективність як комплексну характеристику функціонування інноваційно-інвестиційної системи підприємства в умовах динамічного зовнішнього середовища [2].

Методичний інструментарій оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності включає статичні та динамічні методи. Статичні методи не враховують фактор часу і базуються на облікових оцінках, до них належать розрахунок періоду окупності інвестицій, коефіцієнта ефективності інвестицій, облікової норми рентабельності. Динамічні методи враховують часову вартість грошей та ґрунтуються на дисконтуванні грошових потоків, вони включають розрахунок чистої приведеної вартості, внутрішньої норми дохідності, модифікованої внутрішньої норми дохідності, індексу рентабельності інвестицій, дисконтованого періоду окупності. В умовах довготривалих інноваційних проєктів застосування динамічних методів є особливо необхідним, оскільки вони дозволяють врахувати зміну вартості грошей у часі та різночасовість доходів і витрат.

Основним показником динамічних методів оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є чиста приведена вартість (NPV), яка визначається як різниця між дисконтованою сумою очікуваних чистих грошових надходжень від реалізації інноваційного проєкту та початковими інвестиціями. Позитивне значення NPV свідчить про доцільність здійснення інвестицій, оскільки проєкт генерує достатній грошовий потік для покриття

початкових інвестицій та забезпечення необхідної норми прибутковості. При порівнянні альтернативних інноваційних проєктів перевага надається проєкту з вищим значенням NPV. Особливістю використання цього показника для оцінювання інноваційних проєктів є складність прогнозування майбутніх грошових потоків через високу невизначеність результатів інноваційної діяльності та потенційну необхідність додаткових інвестицій на етапі комерціалізації інновацій.

Основним доповненням до NPV є внутрішня норма дохідності (IRR), яка визначається як ставка дисконтування, при якій NPV дорівнює нулю. Вона показує максимально допустиму вартість капіталу для фінансування інноваційного проєкту, при якій він залишається економічно доцільним. Проєкт вважається прийнятним, якщо IRR перевищує необхідну норму прибутковості (або середньозважену вартість капіталу). Обмеженням використання цього показника для оцінювання інноваційних проєктів є можливість існування кількох значень IRR для нестандартних грошових потоків, які характерні для багатьох інноваційних проєктів, де періоди відтоку та притоку грошових коштів можуть чергуватися. У таких випадках доцільно використовувати модифіковану внутрішню норму дохідності (MIRR), яка передбачає реінвестування позитивних грошових потоків за ставкою, що відповідає вартості капіталу підприємства [36, с. 112].

Індекс рентабельності інвестицій (PI) є відносним показником, який визначається як відношення дисконтованої суми чистих грошових надходжень від реалізації інноваційного проєкту до початкових інвестицій. Проєкт вважається економічно доцільним, якщо PI перевищує одиницю. Цей показник є особливо корисним при порівнянні інноваційних проєктів з різними обсягами початкових інвестицій, оскільки дозволяє оцінити ефективність кожної інвестованої грошової одиниці. У контексті інноваційних проєктів, які часто потребують значних початкових капіталовкладень з невизначеними термінами окупності, індекс рентабельності інвестицій дозволяє визначити найбільш ефективні напрями використання обмежених інвестиційних ресурсів.

Дисконтований період окупності (DPP) визначається як час, необхідний для покриття початкових інвестицій дисконтованими чистими грошовими надходженнями від реалізації інноваційного проєкту. На відміну від простого періоду окупності, цей показник враховує часову вартість грошей та дозволяє більш точно оцінити термін повернення інвестованого капіталу. Проєкт вважається прийнятним, якщо дисконтований період окупності не перевищує встановленого підприємством граничного терміну. Для інноваційних проєктів, особливо радикальних інновацій, характерні триваліші періоди окупності порівняно з традиційними інвестиційними проєктами, що слід враховувати при визначенні граничних термінів окупності.

Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності передбачає також аналіз ризиків, пов'язаних з реалізацією інноваційних проєктів. Методи оцінки ризиків включають аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, метод Монте-Карло, аналіз дерева рішень, теорію опціонів тощо. Аналіз чутливості дозволяє визначити, як зміна окремих параметрів проєкту (обсяг продажів, ціна, змінні витрати, фіксовані витрати, ставка дисконтування тощо) впливає на його економічну ефективність. Аналіз сценаріїв передбачає розробку кількох варіантів розвитку подій (оптимістичного, найбільш ймовірного, песимістичного) та оцінку економічних показників проєкту для кожного з них. Метод Монте-Карло базується на використанні імітаційного моделювання для оцінки розподілу ймовірностей економічних показників проєкту при різних комбінаціях вхідних параметрів. Теорія реальних опціонів дозволяє врахувати цінність управлінської гнучкості при реалізації інноваційних проєктів, зокрема можливість відкласти, розширити, скоротити або припинити проєкт залежно від розвитку ринкової ситуації.

Крім фінансових показників, методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності включає аналіз технологічних, ринкових, соціальних та екологічних ефектів. Технологічні ефекти відображають вплив інновацій на технічний рівень виробництва, продуктивність праці, якість продукції, ресурсоємність виробничих процесів. Ринкові ефекти

характеризують зміни в ринковій позиції підприємства, зокрема збільшення частки ринку, розширення асортименту продукції, підвищення лояльності споживачів, посилення бренду. Соціальні ефекти включають створення нових робочих місць, покращення умов праці, підвищення кваліфікації персоналу, розвиток соціальної інфраструктури[9]. Екологічні ефекти відображають вплив інноваційних проєктів на навколишнє середовище, зокрема зменшення викидів шкідливих речовин, раціональне використання природних ресурсів, впровадження безвідходних технологій.

Комплексне оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності передбачає використання інтегральних показників, які об'єднують різні елементи ефективності в єдину систему оцінки. Методи побудови інтегральних показників включають адитивні та мультиплікативні моделі, метод таксономічного аналізу, метод головних компонент, метод аналізу ієрархій тощо. Адитивні та мультиплікативні моделі передбачають зважене сумування або множення окремих показників ефективності з урахуванням їх вагових коефіцієнтів. Метод таксономічного аналізу базується на визначенні відстані від реальних значень показників ефективності до їх еталонних значень. Метод головних компонент дозволяє зменшити розмірність простору ознак при збереженні максимальної варіації даних [12, с. 352]. Метод аналізу ієрархій забезпечує структурований підхід до визначення вагових коефіцієнтів окремих показників на основі експертних оцінок їх відносної значущості.

Основною складовою методики оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є порівняльний аналіз, який передбачає зіставлення показників ефективності підприємства з аналогічними показниками конкурентів, середньогалузевими значеннями або власними показниками за попередні періоди. Такий аналіз дозволяє визначити конкурентні переваги та недоліки інноваційної діяльності підприємства, виявити потенціал для вдосконалення, обґрунтувати стратегічні напрями розвитку. Методи порівняльного аналізу включають бенчмаркінг, GAP-аналіз, SWOT-аналіз, портфельний аналіз тощо. Бенчмаркінг передбачає вивчення та впровадження

найкращих практик інноваційної діяльності провідних підприємств галузі або інших галузей [21, с. 164]. GAP-аналіз фокусується на виявленні розривів між поточним станом інноваційної діяльності підприємства та бажаним рівнем. SWOT-аналіз дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони інноваційного потенціалу підприємства, а також можливості та загрози зовнішнього середовища.

Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності має враховувати часовий чинник, зокрема різні стадії життєвого циклу інновацій. На початкових стадіях (дослідження, розробка, тестування) основними показниками ефективності є технологічна здійсненність, патентоспроможність, відповідність ринковим потребам. На стадії комерціалізації акцент зміщується на показники ринкової сприйнятливості інновацій, швидкості проникнення на ринок, динаміки продажів. На стадії зрілості основними стають показники економічної ефективності, ринкової частки, лояльності споживачів. На стадії спаду актуальними є показники оновлення продукції, пошуку нових ринків, оптимізації витрат. Такий диференційований підхід до оцінювання ефективності на різних стадіях життєвого циклу інновацій дозволяє більш точно визначити доцільність продовження або припинення інноваційних проєктів, а також обґрунтувати стратегію їх подальшого розвитку.

Специфічним елементом методики оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є аналіз синергетичних ефектів, які виникають внаслідок взаємодії різних інноваційних проєктів у портфелі підприємства або інтеграції інноваційних процесів у загальну систему бізнес-процесів. Синергетичні ефекти можуть проявлятися у формі економії масштабу, розширення продуктової лінійки, посилення ринкової позиції, обміну знаннями та досвідом, спільного використання ресурсів тощо. Методи оцінки синергетичних ефектів включають аналіз матриці взаємодії проєктів, метод головних компонент, мережевий аналіз, імітаційне моделювання. Урахування синергетичних ефектів дозволяє більш повно оцінити сукупну

ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства та обґрунтувати оптимальну структуру інноваційного портфеля [19, с. 87].

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності збагачується новими підходами, заснованими на використанні великих даних, штучного інтелекту, машинного навчання. Ці підходи дозволяють аналізувати великі обсяги структурованої та неструктурованої інформації, виявляти приховані закономірності та взаємозв'язки, прогнозувати результати інноваційних проєктів з більшою точністю. Методи аналізу великих даних включають інтелектуальний аналіз даних, нейронні мережі, кластерний аналіз, асоціативні правила тощо. Використання цих методів дозволяє більш точно оцінювати ринковий потенціал інновацій, прогнозувати поведінку споживачів, оптимізувати параметри інноваційних проєктів, визначати найбільш перспективні напрями інноваційного розвитку.

Головною складовою методики оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є також аналіз її впливу на конкурентоспроможність підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності включають розрахунок інтегральних показників конкурентоспроможності продукції та підприємства, аналіз конкурентних переваг, побудову конкурентної карти ринку, визначення ринкової позиції підприємства тощо. Інноваційна діяльність впливає на конкурентоспроможність через підвищення якості продукції, зниження витрат, диференціацію пропозиції, формування унікальних конкурентних переваг. Оцінка цього впливу дозволяє визначити стратегічну цінність інноваційних проєктів та їх внесок у довгострокову стійкість підприємства в умовах динамічного конкурентного середовища.

Таким чином, методика оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності є багатовимірною системою, яка включає широкий спектр кількісних і якісних методів, адаптованих до специфіки інноваційних процесів. Комплексний підхід до оцінювання ефективності передбачає аналіз фінансових, технологічних, ринкових, соціальних та екологічних сторін

інноваційної діяльності, врахування ризиків та невизначеності, оцінку синергетичних ефектів, порівняльний аналіз, диференційований підхід до різних стадій життєвого циклу інновацій [38, с. 254]. Застосування сучасних цифрових технологій та методів аналізу даних дозволяє підвищити точність та об'єктивність оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності, забезпечуючи обґрунтованість управлінських рішень щодо вибору інноваційних проєктів, оптимізації інноваційного портфеля та формування інноваційної стратегії підприємства в умовах динамічного зовнішнього середовища та зростаючої конкуренції на глобальних ринках.

Розглядаючи інноваційно-інвестиційну діяльність у контексті глобалізаційних процесів, варто відзначити її трансформаційний вплив на структуру національних економік та світового господарства в цілому. Дослідник М. Кастельс характеризує сучасний етап економічного розвитку як перехід до інформаційної економіки, де інноваційно-інвестиційна діяльність стає головним фактором структурних змін. У такій економіці формуються глобальні інноваційні мережі, які забезпечують трансфер технологій, знань та капіталу між різними країнами та регіонами, створюючи нові моделі міжнародної економічної взаємодії та співробітництва.

У сучасній економічній парадигмі інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається не лише як фактор економічного зростання, але й як механізм інституційних трансформацій. Згідно з концепцією Д. Норта, інновації та пов'язані з ними інвестиційні процеси виступають каталізаторами змін формальних та неформальних інститутів, які визначають "правила гри" в економіці. Через механізми інноваційно-інвестиційної діяльності відбувається модернізація інституційного середовища, формування нових моделей економічної поведінки, зміна структури трансакційних витрат, що в сукупності створює передумови для переходу до більш ефективних форм економічної організації.

Основним елементом інноваційно-інвестиційної діяльності є її соціальний вимір, який проявляється у зміні структури зайнятості, трансформації освітніх

систем, формуванні нових культурних та споживчих патернів. За визначенням Е. Тоффлера, інноваційно-інвестиційні процеси виступають рушійною силою "третьої хвилі" цивілізаційного розвитку, яка характеризується зростанням функції інтелектуальної праці, креативних індустрій, гнучких форм організації виробництва. У цьому контексті інноваційно-інвестиційна діяльність стає не лише економічним, але й соціокультурним феноменом, який визначає траєкторію суспільного розвитку в довгостроковій перспективі.

З позиції еволюційної економічної теорії, представленої у працях Р. Нельсона та С. Вінтера, інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається як основний механізм економічної еволюції, що забезпечує процеси "мутації" (створення інновацій), "селекції" (відбір найбільш ефективних інновацій ринком) та "наслідування" (дифузія успішних інновацій в економіці). Ця діяльність створює варіативність економічних структур та процесів, забезпечуючи адаптивність економічних систем до змін зовнішнього середовища та формуючи потенціал для їх довгострокового розвитку в умовах невизначеності [8, с. 53-55].

У розрізі концепції сталого розвитку інноваційно-інвестиційна діяльність набуває особливого значення як механізм збалансування економічних, соціальних та екологічних елементів суспільного прогресу. Згідно з визначенням Комісії ООН з навколишнього середовища та розвитку, інноваційно-інвестиційна діяльність у контексті сталого розвитку спрямована на створення та впровадження таких технологій, продуктів та бізнес-моделей, які забезпечують задоволення потреб сучасного покоління без шкоди для можливостей майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Це передбачає розвиток "чистих" технологій, циркулярних моделей економіки, відновлюваних джерел енергії, ресурсоефективних виробничих систем тощо.

Основним чинником розуміння сутності інноваційно-інвестиційної діяльності є її просторовий вимір, який проявляється у формуванні інноваційних кластерів, технопарків, наукових парків, технополісів та інших територіальних форм концентрації інноваційної активності. Згідно з

концепцією М. Портера, просторова близькість учасників інноваційних процесів створює умови для інтенсивного обміну знаннями, формування спеціалізованих ринків праці, розвитку супутніх та підтримуючих галузей, що в сукупності забезпечує синергетичний ефект та підвищує ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності. Такі просторові утворення стають центрами економічного зростання та структурних трансформацій регіональних економік.

З точки зору теорії людського капіталу, представленої у працях Т. Шульца та Г. Беккера, інноваційно-інвестиційна діяльність тісно пов'язана з процесами формування та розвитку людського капіталу, який виступає одночасно як фактор та результат інноваційних процесів. З одного боку, високий рівень освіти, професійної підготовки, творчих здібностей населення створює передумови для генерування та впровадження інновацій. З іншого боку, інноваційно-інвестиційна діяльність стимулює розвиток освітніх систем, формування нових професійних компетенцій, зростання інвестицій у людський розвиток, що підвищує якість людського капіталу та створює основу для подальшого інноваційного розвитку економіки [35, с. 87].

У розрізі теорії трансакційних витрат, розробленої Р. Коузом та О. Вільямсоном, інноваційно-інвестиційна діяльність може розглядатися як процес оптимізації трансакційних витрат економічних суб'єктів через впровадження нових технологій, організаційних форм, інституційних механізмів. Інновації у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, управління, контрактних відносин тощо дозволяють знизити витрати на пошук інформації, ведення переговорів, укладання контрактів, моніторинг та забезпечення їх виконання. Це створює передумови для підвищення ефективності економічних взаємодій, розвитку нових форм співпраці між економічними суб'єктами, оптимізації структури ринків та галузей.

У контексті поведінкової економіки, представленої у працях Д. Канемана, А. Тверські, Р. Талера, інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається крізь призму когнітивних обмежень та поведінкових аномалій економічних суб'єктів.

Ці фактори впливають на процеси прийняття рішень щодо інвестування в інноваційні проєкти, оцінку їх ризиків та потенційних вигод, вибір між різними альтернативами інноваційного розвитку. Розуміння поведінкових елементів інноваційно-інвестиційної діяльності дозволяє розробити більш ефективні механізми стимулювання інноваційної активності, враховуючи реальні моделі поведінки економічних суб'єктів, а не ідеалізовані припущення неокласичної економічної теорії.

В епоху цифрової трансформації сутність інноваційно-інвестиційної діяльності зазнає суттєвих змін, пов'язаних з формуванням нових бізнес-моделей, платформних рішень, екосистем цифрових інновацій. За визначенням К. Шваба, четверта промислова революція характеризується конвергенцією фізичних, цифрових та біологічних технологій, що створює безпрецедентні можливості для інноваційного розвитку, але й формує нові виклики та ризики. У цих умовах інноваційно-інвестиційна діяльність набуває нових форм, пов'язаних з розвитком штучного інтелекту, Інтернету речей, блокчейну, біотехнологій, квантових обчислень та інших проривних технологій, які радикально змінюють структуру економіки та суспільства в цілому. Це вимагає нових підходів до розуміння сутності, механізмів та ефектів інноваційно-інвестиційної діяльності в умовах цифрової економіки [9].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”

ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є одним з найбільших брендів кондитерської продукції в Україні. Компанія була заснована 22 жовтня 1997 року як Закрите акціонерне товариство «Виробниче об'єднання «Київ-Конті». На сьогоднішній день, після 27 років діяльності, КОНТІ входить до числа лідерів кондитерської галузі України та має потужну бізнес-структуру з розвиненою експортною мережею.

Головний офіс компанії розташований за адресою: вул. Введенська, 4, м. Київ, 04071, Україна. Контактний телефон для зв'язку: +38 (044) 237-14-50. КОНТІ має налагоджену систему комунікації з клієнтами та партнерами через офіційний веб-сайт та інші канали зв'язку, що дозволяє оперативно реагувати на запити та підтримувати високий рівень обслуговування.

Історичний розвиток компанії характеризується поступовим зростанням та розширенням виробничих потужностей. У 2001 році компанія почала реалізацію свого першого масштабного проекту шоколадно-вафельного виробництва, а також прийняла стратегію інвестування в кондитерські інновації, що стало запорукою подальшого успіху. Першим ноу-хау стало печиво-сендвіч Super KONTIK, яке і сьогодні залишається одним з флагманських продуктів компанії.

У 2004 році, продовжуючи впровадження якісно нового підходу до виробництва, компанія запустила лінію з виробництва унікальних шоколадних цукерок, що значно розширило асортимент продукції та зміцнило позиції бренду на ринку. У 2005 році "Київ-Конті" представила ринку нову категорію кондитерських виробів, розроблену фахівцями компанії, що засвідчило інноваційний підхід до виробничого процесу.

Таблиця 2.1 – Основні бренди ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»"

№ з/п	Назва бренду	Тип продукції
1	Super Kontik	Печиво-сендвіч
2	Bonjour KONTI	Шоколадна продукція
3	Timi	Кондитерські вироби
4	Amour	Десерти преміум-класу
5	BiSKonti	Печиво
6	Джек	Кондитерські вироби

На сьогоднішній день асортимент компанії налічує близько 200 товарних найменувань, серед яких: печиво-сендвічі, складні десерти, цукерки в коробках та вагові, тістечко бісквітне, рулети, батончики, карамель, крекери та печиво (табл. 2.1). Така різноманітність продукції дозволяє задовольнити смаки найвибагливіших споживачів та забезпечує стійкі конкурентні переваги на ринку [10].

КОНТИ має потужну логістичну систему, яка дозволяє швидко доставляти продукцію в усі регіони України. Ефективна організація логістичних процесів є основною складовою бізнес-моделі компанії, що забезпечує своєчасне постачання продукції до торгових мереж та кінцевих споживачів.

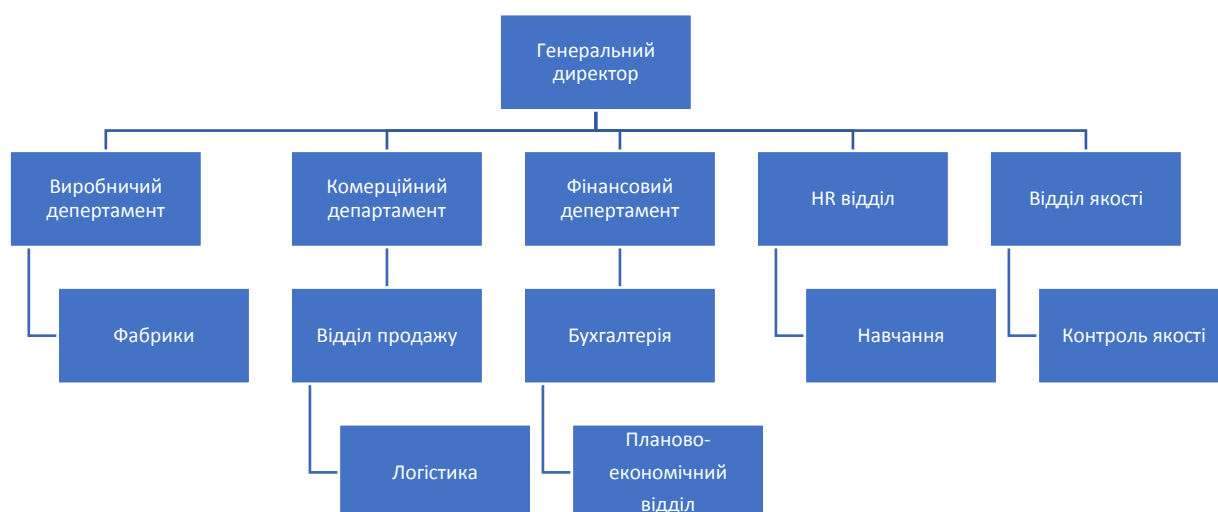

Рисунок 2.1– Організаційна структура ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»"

Експортна діяльність є основним напрямком розвитку КОНТІ. Солодощі бренду успішно експортуються більш ніж до 10 країн світу, включаючи Сполучені Штати Америки, Німеччину, Польщу, Латвію, Грецію, Ірак, Грузію, Естонію, Молдову та інші. Розвиток експортного потенціалу є одним із стратегічних пріоритетів компанії, що дозволяє не лише збільшувати обсяги продажів, але й зміцнювати позиції українського виробника на міжнародному ринку.

Виробничі потужності компанії представлені сучасними фабриками, оснащеними високотехнологічним обладнанням, що відповідає європейським стандартам якості. Загальна виробнича площа підприємств перевищує 200 тис. кв. м, що дозволяє забезпечувати виробництво до 170 тис. тонн кондитерської продукції на рік. Географічне розташування виробничих потужностей оптимально вибудовано для забезпечення ефективної логістики як в межах України, так і для експортних поставок.

Система управління якістю підприємства сертифікована відповідно до міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та FSSC 22000 (Food Safety System Certification), що свідчить про відповідність процесів виробництва найвищим вимогам безпеки харчових продуктів. Це створює додаткові конкурентні переваги на ринку та забезпечує високий рівень довіри споживачів до продукції КОНТІ.

Фінансово-економічні показники діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" демонструють стабільну позитивну динаміку. Чистий дохід від реалізації продукції за останні роки зріс на 15%, а рентабельність продажів становить близько 12%. Коефіцієнт фінансової стійкості підприємства перевищує нормативний показник і складає 0,67, що свідчить про високий рівень платоспроможності та здатність компанії своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання [11].

Кадрова політика компанії спрямована на залучення і утримання висококваліфікованих спеціалістів. Загальна кількість працівників складає понад 3000 осіб. Компанія інвестує значні кошти у навчання та підвищення

кваліфікації персоналу, що дозволяє підтримувати високий рівень професіоналізму команди та забезпечувати інноваційний підхід до всіх виробничих процесів.

Маркетингова стратегія КОНТІ орієнтована на зміцнення позицій компанії як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Вона базується на постійному моніторингу споживчих уподобань, впровадженні інноваційних технологій, розширенні асортименту продукції та підвищенні її якості. Особлива увага приділяється просуванню українських кондитерських традицій на міжнародній арені, що сприяє формуванню позитивного іміджу України у світі.

Стратегічний розвиток ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" спрямований на посилення конкурентних переваг компанії шляхом впровадження інноваційних технологій виробництва, розширення асортименту продукції та виходу на нові ринки збуту. Як зазначає Портер М., "компанії, які систематично впроваджують стратегічні інновації, здатні домінувати на ринку протягом тривалого періоду" [18, с. 247]. Стратегія КОНТІ базується на п'яти основних елементах: інновації, якість, ефективність, клієнтоорієнтованість та соціальна відповідальність. Імплементація цих принципів у всі бізнес-процеси підприємства забезпечує його стале зростання та посилення ринкових позицій.

Фінансова стійкість є головною характеристикою економічного стану ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Аналіз фінансових показників компанії за 2021-2023 роки свідчить про її високу платоспроможність та низький рівень фінансових ризиків. Коефіцієнт автономії станом на кінець 2023 року становив 0,71, що перевищує нормативне значення та вказує на високу частку власного капіталу в структурі джерел фінансування підприємства. За визначенням Бланка І.А., "оптимальна структура капіталу забезпечує мінімізацію середньозваженої вартості капіталу та максимізацію ринкової вартості підприємства" [2, с. 105]. Керуючись цим принципом, фінансова політика КОНТІ спрямована на підтримання оптимального балансу між власними та залученими джерелами фінансування.

Система корпоративного управління ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" побудована на принципах прозорості, відповідальності та ефективності. Вищим органом управління є загальні збори учасників, які визначають стратегічні напрямки розвитку компанії. Поточне управління здійснюється генеральним директором та виконавчою дирекцією, до складу якої входять керівники основних функціональних підрозділів. Головне значення у системі корпоративного управління відіграє наглядова рада, яка здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу та захищає інтереси учасників товариства. Як зазначається у дослідженнях Гуменюка А.І., "ефективне корпоративне управління є запорукою сталого розвитку підприємства та підвищення його інвестиційної привабливості" [24, с. 18].

Виробничі процеси ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" характеризуються високим рівнем автоматизації та технологічності. На підприємстві впроваджено 17 високопродуктивних автоматизованих ліній від провідних європейських виробників, які забезпечують виробництво широкого асортименту кондитерської продукції відповідно до міжнародних стандартів якості. Парк обладнання регулярно оновлюється та модернізується з урахуванням новітніх досягнень у галузі харчових технологій. За даними внутрішньої звітності компанії, рівень автоматизації виробничих процесів досягає 85%, що дозволяє мінімізувати вплив людського фактора на якість продукції та забезпечувати високу продуктивність праці [10].

Управління ланцюгами поставок є основним елементом бізнес-моделі ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Компанія застосовує інтегрований підхід до управління логістичними процесами, який охоплює всі етапи від закупівлі сировини до доставки готової продукції кінцевим споживачам. Для оптимізації логістичних процесів на підприємстві впроваджено сучасну інформаційну систему SCM (Supply Chain Management), яка забезпечує координацію діяльності всіх учасників ланцюга поставок та дозволяє мінімізувати логістичні витрати. Згідно з дослідженнями Тарасевича В.М., "ефективна організація ланцюгів поставок підвищує операційну

ефективність підприємства та забезпечує своєчасне виконання замовлень клієнтів" [6, с. 112]. В результаті впровадження сучасних логістичних технологій компанії вдалося скоротити тривалість циклу виконання замовлення на 21% та зменшити логістичні витрати на 8,5% порівняно з 2021 роком.

Маркетингова діяльність ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" базується на комплексному аналізі ринку та розробці ефективних стратегій просування продукції. Компанія активно використовує цифрові маркетингові інструменти, включаючи SEO-оптимізацію, контекстну рекламу, соціальні медіа та email-маркетинг. Бюджет на цифровий маркетинг становить близько 15% від загальних маркетингових витрат компанії та демонструє тенденцію до зростання. Особлива увага приділяється управлінню брендом та формуванню емоційного зв'язку зі споживачами. За результатами маркетингових досліджень, рівень впізнаваності брендів КОНТІ серед українських споживачів перевищує 85%, а індекс лояльності споживачів (NPS) становить 72 пункти [9].

Інноваційна діяльність є головним фактором конкурентоспроможності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Компанія систематично інвестує у дослідження та розробки, впроваджує нові технології виробництва та розширює асортимент продукції. На підприємстві функціонує Центр інновацій та розвитку, який займається розробкою нових видів кондитерських виробів та вдосконаленням існуючих рецептур. Як зазначає Шумпетер Й., "інновації є головним джерелом розвитку підприємства та забезпечують його конкурентні переваги у довгостроковій перспективі" [1, с. 22]. Щороку КОНТІ виводить на ринок 15-20 нових продуктів, частина з яких стає бестселерами у своїх категоріях.

Соціальна відповідальність є невід'ємною частиною корпоративної культури ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Підприємство реалізує низку соціальних проєктів, спрямованих на підтримку місцевих громад, розвиток дитячого спорту, допомогу вразливим верствам населення та захист навколишнього середовища. Згідно з теорією Друкера П., "соціально відповідальний бізнес не тільки сприяє вирішенню суспільних проблем, але й

отримує конкурентні переваги за рахунок підвищення лояльності споживачів та формування позитивного іміджу компанії" [4, с. 130]. У 2023 році на реалізацію соціальних проєктів було спрямовано 8,7 млн гривень, що складає 1,2% від чистого прибутку компанії.

Екологічна стійкість є основним елементом діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Підприємство впроваджує енергоефективні технології, оптимізує використання природних ресурсів та мінімізує вплив виробничих процесів на навколишнє середовище. У 2022-2023 роках було реалізовано проєкт модернізації системи енергозабезпечення, який дозволив скоротити споживання енергоресурсів на 18% та зменшити викиди CO₂ на 3200 тонн на рік. Компанія активно впроваджує принципи циркулярної економіки, включаючи використання переробленої упаковки та утилізацію відходів виробництва. Як зазначається у дослідженнях В.Ю. Соловєя, "імплементация принципів екологічної стійкості у бізнес-процеси підприємства є необхідною умовою його конкурентоспроможності в сучасних умовах глобальної економіки" [25, с. 110].

Управління ризиками є основним елементом системи управління ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Компанія використовує комплексний підхід до ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків, який охоплює всі сторони діяльності підприємства. Особлива увага приділяється управлінню операційними, фінансовими, ринковими та репутаційними ризиками. Для оцінки потенційних ризиків застосовуються сучасні методики, такі як VaR-аналіз, стрес-тестування та сценарний аналіз. Як зазначає Михайлов С.М., "ефективна система управління ризиками дозволяє підприємству не тільки мінімізувати потенційні втрати, але й перетворити ризики на можливості для розвитку" [17, с. 37]. В організаційній структурі компанії функціонує департамент ризик-менеджменту, який здійснює моніторинг ризиків та розробляє рекомендації щодо їх мінімізації.

Щодо перспектив розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", то компанія планує подальше розширення виробничих

потужностей, вихід на нові зарубіжні ринки та впровадження інноваційних технологій виробництва. Особлива увага буде приділятися розвитку експортного потенціалу та зміцненню позицій компанії на ринках ЄС. Відповідно до стратегії розвитку на 2024-2026 роки, планується збільшення частки експорту у загальному обсязі продажів до 25% та розширення географії поставок до 15 країн світу. Також заплановано інвестиції у розвиток виробництва органічної кондитерської продукції, що відповідає глобальним тенденціям здорового харчування та зростаючому попиту на екологічно чисті продукти. За прогнозами аналітиків, реалізація цих стратегічних ініціатив дозволить компанії збільшити обсяги продажів на 30-35% та зміцнити свої позиції серед лідерів кондитерської галузі України [12, с. 58].

2.2 Оцінка інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”

Інноваційно-інвестиційна діяльність посідає центральне місце у стратегії розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", що дозволяє компанії утримувати лідерські позиції на вітчизняному ринку кондитерських виробів. Протягом останніх п'яти років підприємство реалізувало низку масштабних інвестиційних проєктів, спрямованих на модернізацію виробничих потужностей, розширення асортименту продукції та впровадження інноваційних технологій. Загальний обсяг інвестицій за цей період склав понад 850 млн гривень, що свідчить про високий рівень інвестиційної активності компанії та її орієнтацію на довгострокове зростання.

Основними критеріями оцінки є обсяг інвестицій у дослідження та розробки, кількість реалізованих інноваційних проєктів, а також зростання прибутковості внаслідок впроваджених змін. У таблицях нижче наведено відповідні показники підприємства у 2021–2023 роках.

Таблиця 2.2 – Динаміка інвестицій у інноваційні проекти ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", тис. грн.

Рік	Інвестиції у R&D	Інвестиції в технології	Інвестиції в цифровізацією
2021	1200	1800	950
2022	1450	2100	1100
2023	1720	2400	1380

Таблиця 2.3 – Основні результати реалізації інновацій на ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»"

Показник	2021	2022	2023
Кількість нових продуктів	3	5	7
Чистий прибуток, тис. грн.	8200	9350	10500
Зростання продуктивності праці, %	4,2	5,8	6,9

Таблиця 2.4 – Структура інвестицій за напрямками у 2023 р., %

Напрямок	Частка у загальному обсязі інвестицій, %	Коментар
R&D	32	Пріоритет на інновацій у рецептурах
Технологій	45	Модернізація обладнання
Цифровізація	23	Впровадження ERP-систем

Інвестиційна політика ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" базується на принципах економічної ефективності, технологічної доцільності та відповідності стратегічним цілям компанії. Значна частина інвестиційних ресурсів спрямовується на оновлення матеріально-технічної бази підприємства, що дозволяє підвищувати якість продукції та знижувати витрати на її виробництво. У 2023 році було інвестовано близько 320 млн гривень у придбання сучасних автоматизованих ліній з виробництва шоколадних виробів, що дозволило збільшити виробничі потужності підприємства на 22% та розширити асортимент продукції преміум-сегменту [13, с. 47].

Джерелами фінансування інвестиційних проєктів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" виступають як власні кошти компанії, так і залучені фінансові ресурси. Структура фінансування інвестиційної діяльності підприємства за 2023 рік представлена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Структура джерел фінансування інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" за 2023 рік

Джерело фінансування	Обсяг фінансування, млн грн	Частка у загальному обсязі, %
Власні кошти	196,3	61,3
Банківські кредити	84,5	26,4
Інвестиційний лізинг	39,2	12,3
Всього	320,0	100,0

Як видно з наведених даних, основним джерелом фінансування інвестиційних проєктів підприємства є власні кошти, частка яких у загальному обсязі фінансування становить 61,3%. Це свідчить про високий рівень фінансової автономії компанії та її здатність генерувати достатній обсяг внутрішніх ресурсів для реалізації інвестиційних проєктів. Залучення банківських кредитів та використання інвестиційного лізингу дозволяє підприємству розширювати масштаби інвестиційної діяльності та прискорювати процес технологічного оновлення виробництва.

Інноваційна діяльність ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" охоплює всі боки функціонування підприємства, включаючи виробництво, маркетинг, управління персоналом та логістику. Компанія інвестує значні кошти у дослідження та розробки, що дозволяє створювати унікальні кондитерські вироби та впроваджувати інноваційні технології виробництва. У структурі підприємства функціонує спеціалізований департамент з інновацій та розвитку, до складу якого входять висококваліфіковані фахівці з різних галузей знань.

Процес управління інноваційно-інвестиційною діяльністю ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" базується на комплексному підході, який передбачає інтеграцію всіх етапів інноваційного циклу – від генерації ідей до комерціалізації інноваційної продукції. Схематично цей процес представлено на рисунку 2.2.

Одним із основних напрямків інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" є розробка нових видів кондитерської продукції. Протягом останніх трьох років компанія вивела на ринок понад 30 нових найменувань кондитерських виробів, серед яких особливу увагу привертають інноваційні продукти, створені з використанням функціональних інгредієнтів. Зокрема, лінійка печива BiSKonti з низьким вмістом цукру та високим вмістом клітковини, розроблена спеціально для споживачів, які дотримуються принципів здорового харчування, завоювала значну частку ринку та отримала високу оцінку фахівців галузі [14, с. 74].

Інвестиції у розвиток виробничої інфраструктури дозволили ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" значно підвищити ефективність операційної діяльності та забезпечити високу якість продукції. Зокрема, впровадження автоматизованих систем управління виробничими процесами дозволило оптимізувати використання ресурсів та знизити собівартість продукції на 8-12% залежно від виду виробу. Інвестиції у модернізацію логістичної інфраструктури забезпечили скорочення термінів поставки продукції та підвищення рівня сервісу для клієнтів компанії.

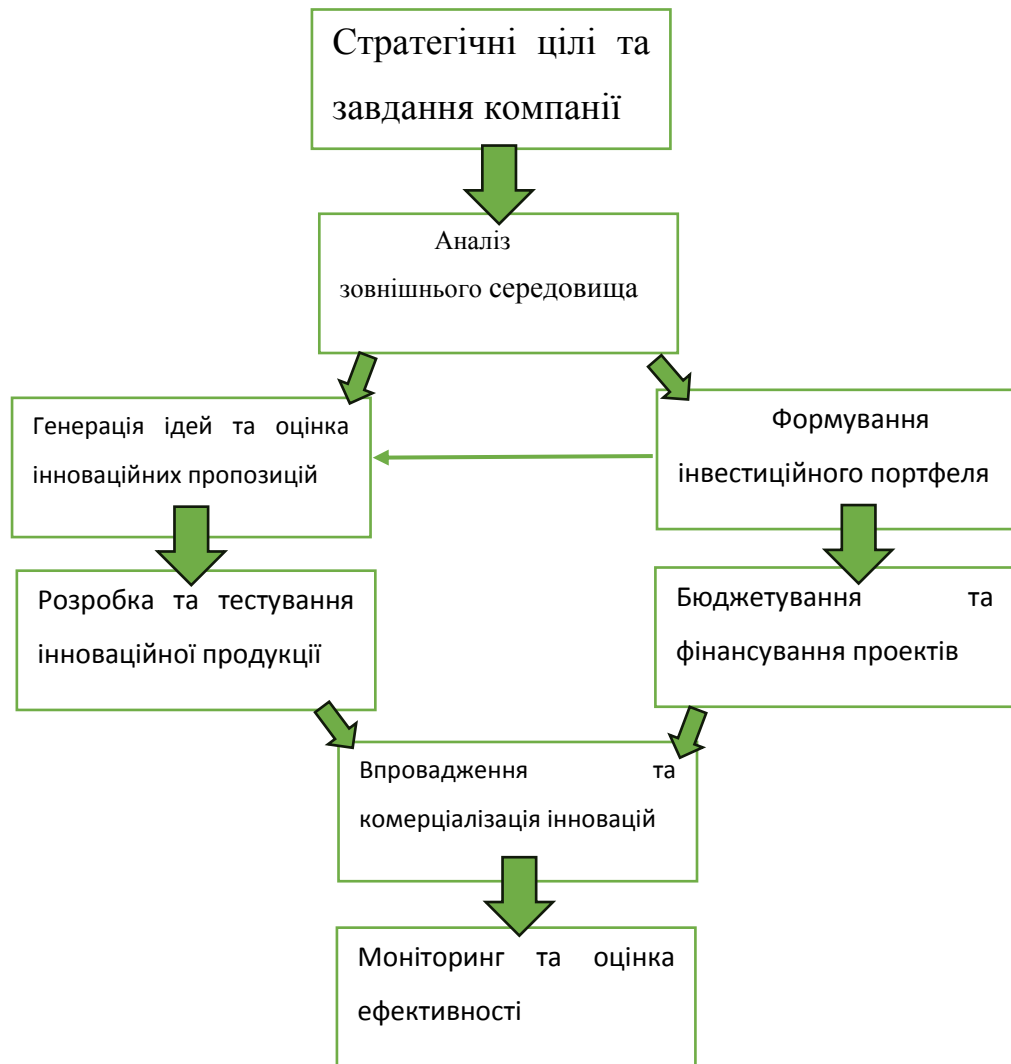

Рисунок 2.2 – Модель управління інноваційно-інвестиційною діяльністю ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»"

Головним напрямком інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" є впровадження енергоефективних технологій та обладнання. У 2022-2023 роках компанія реалізувала проєкт з модернізації системи енергозабезпечення виробничих об'єктів, що включав встановлення сучасного енергоефективного обладнання та впровадження автоматизованої системи контролю енергоспоживання. Загальний обсяг інвестицій у цей проєкт склав 42,5 млн гривень, а очікуваний термін окупності – 2,8 роки. Реалізація даного проєкту дозволила знизити енергоємність

виробництва на 18% та зменшити викиди парникових газів на 21%, що відповідає сучасним вимогам екологічної відповідальності бізнесу.

Аналіз ефективності інвестиційних проєктів, реалізованих ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" протягом 2021-2023 років, свідчить про високий рівень їх економічної ефективності. Основні показники ефективності інвестиційних проєктів компанії представлені у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Показники ефективності інвестиційних проєктів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" за 2021-2023 роки

Назва проєкту	Обсяг інвестицій, млн грн	Чиста приведена вартість (NPV), млн грн	Індекс прибутковості (PI)	Внутрішня норма доходності (IRR), %	Термін окупності (DPP), років
Модернізація лінії з виробництва печива	76,8	24,3	1,32	18,7	3,5
Впровадження автоматизованої системи управління виробництвом	48,2	19,6	1,41	21,2	3,2
Модернізація системи енергозабезпечення	42,5	15,8	1,37	19,5	2,8
Розширення виробництва шоколадних виробів	320,0	87,6	1,27	16,9	4,1
Модернізація логістичної інфраструктури	38,5	12,7	1,33	17,8	3,1

Як видно з наведених даних, всі інвестиційні проєкти компанії характеризуються позитивними значеннями показника чистої приведеної вартості (NPV) та індексом прибутковості (PI) більше одиниці, що свідчить про їх економічну доцільність. Внутрішня норма доходності (IRR) проєктів

перевищує середньозважену вартість капіталу компанії, яка складає близько 14%, що також підтверджує ефективність інвестиційної діяльності підприємства. Середній термін окупності інвестиційних проєктів становить 3,3 роки, що відповідає галузевим стандартам та свідчить про раціональне використання інвестиційних ресурсів [15, с. 201].

Основним чинником інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є розвиток інтелектуального капіталу компанії. Підприємство активно інвестує у підвищення кваліфікації персоналу, створення корпоративної системи управління знаннями та розвиток інноваційної корпоративної культури. Щорічно близько 5% фонду оплати праці спрямовується на навчання та професійний розвиток працівників, що дозволяє підтримувати високий рівень їх компетентності та інноваційної активності. У компанії функціонує система внутрішніх інноваційних конкурсів та програм генерації ідей, які заохочують працівників до створення та впровадження інновацій у всіх сферах діяльності підприємства.

Особливу увагу в інноваційній діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" приділяє цифровій трансформації бізнес-процесів. Компанія інвестує значні кошти у розвиток інформаційної інфраструктури, впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизацію бізнес-процесів. У 2022 році було впроваджено корпоративну інформаційну систему на базі SAP S/4HANA, що дозволило оптимізувати управління ресурсами підприємства, підвищити ефективність прийняття управлінських рішень та забезпечити інтеграцію всіх бізнес-процесів компанії. Загальний обсяг інвестицій у цифрову трансформацію бізнесу за останні три роки склав понад 85 млн гривень.

Вплив інноваційно-інвестиційної діяльності на фінансові результати ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" можна оцінити через аналіз динаміки основних фінансових показників компанії. Дані, представлені на рисунку 2.3, свідчать про позитивну динаміку фінансових результатів підприємства протягом 2021-2023 років.

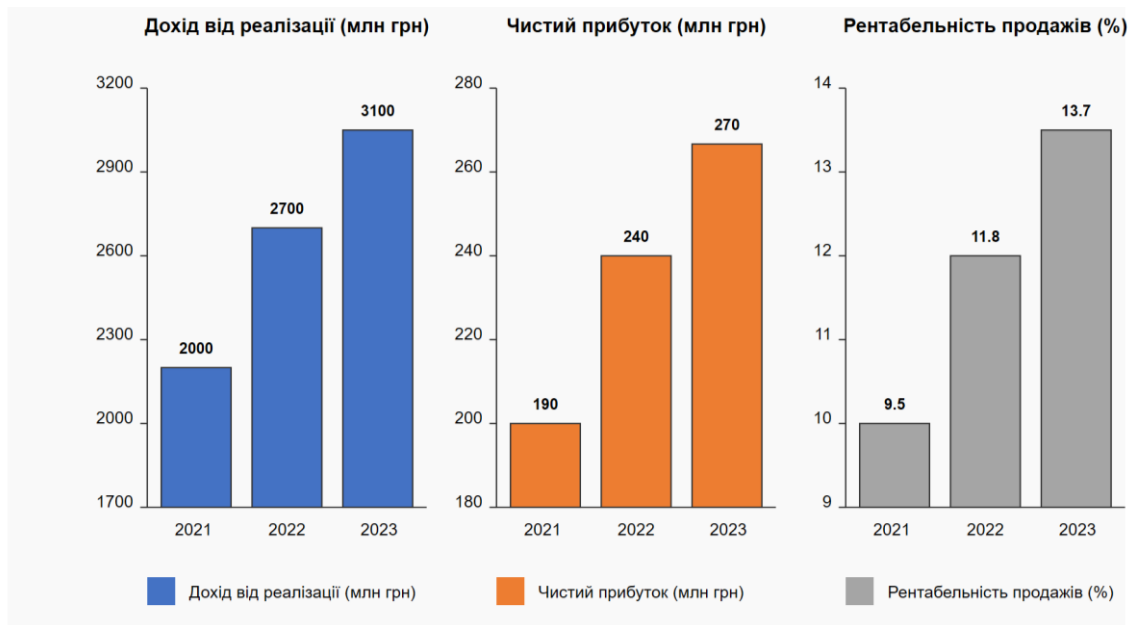

Рисунок 2.3 – Динаміка фінансових показників ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" за 2021-2023 роки

У перспективі ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" планує продовжувати активну інноваційно-інвестиційну діяльність, спрямовану на зміцнення конкурентних позицій компанії на вітчизняному та міжнародному ринках. Відповідно до стратегії розвитку компанії на 2024-2026 роки, планується реалізація низки масштабних інвестиційних проєктів загальною вартістю понад 1,2 млрд гривень. Основними напрямками інвестування будуть розширення виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій виробництва, розвиток експортного потенціалу та цифрова трансформація бізнесу. Реалізація цих проєктів дозволить компанії збільшити обсяги виробництва на 25-30%, розширити асортимент продукції та вийти на нові зарубіжні ринки.

Таким чином, інноваційно-інвестиційна діяльність є основним фактором успішного розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" та забезпечення його конкурентоспроможності на ринку кондитерських виробів. Компанія демонструє високий рівень інвестиційної активності, ефективно управляє інвестиційними ресурсами та впроваджує інновації у всіх сферах своєї діяльності. Подальший розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності

дозволить підприємству зміцнити свої позиції на ринку та досягти стратегічних цілей розвитку.

Головним напрямком інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є впровадження технологій "Індустрії 4.0". Протягом 2023 року підприємство інвестувало 67,4 млн гривень у модернізацію виробничих ліній із застосуванням елементів промислового інтернету речей (ІоТ). За даними внутрішньої звітності компанії, впровадження цих технологій дозволило скоротити простой обладнання на 38%, підвищити точність прогнозування технічного обслуговування на 42% та знизити витрати на ремонт обладнання на 21% [10]. Ці показники свідчать про високу економічну ефективність інвестицій у цифрові технології виробництва та підтверджують тезу про те, що впровадження інновацій є головним фактором підвищення операційної ефективності підприємства [20, с. 61].

Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" передбачає комплексний підхід до оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Окрім традиційних фінансових показників, таких як NPV, IRR та PI, компанія використовує розширену систему критеріїв, що включає оцінку стратегічної відповідності, технологічної доцільності, екологічного впливу та соціальних ефектів [7, с. 113]. Такий мультикритеріальний підхід дозволяє приймати більш обґрунтовані інвестиційні рішення та забезпечувати збалансований розвиток підприємства у довгостроковій перспективі.

Інвестиції у розробку нових продуктів становлять значну частку інвестиційного портфеля ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". У 2023 році на ці цілі було спрямовано 43,8 млн гривень, що склало 13,7% від загального обсягу інвестицій. За результатами маркетингових досліджень, проведених компанією, нові продукти, виведені на ринок протягом останніх двох років, забезпечують 18,3% загального обсягу продажів, що відповідає найкращим світовим практикам у галузі [14, с. 73]. Особливо успішними виявились інновації у сегменті кондитерських виробів для діабетиків та

споживачів з особливими дієтичними потребами, частка яких на українському ринку зросла з 3,2% у 2021 році до 8,7% у 2023 році [11].

Цифрова трансформація маркетингової діяльності є ще одним основним напрямком інноваційно-інвестиційної політики ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". У 2022-2023 роках компанія впровадила комплексну систему цифрового маркетингу, що включає інтегровану Customer Data Platform, інструменти предиктивної аналітики та автоматизовані канали комунікації зі споживачами. Як зазначає Т.О. Гринько, "цифровізація маркетингу дозволяє компаніям не лише оптимізувати маркетингові витрати, але й суттєво підвищити точність таргетування та ефективність комунікаційних кампаній" [13, с. 45]. Інвестиції ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" у цифровий маркетинг сягнули 28,6 млн гривень за останні два роки, а ROI маркетингових кампаній зріс на 34%, що підтверджує ефективність обраної стратегії.

Інноваційний підхід до управління ланцюгами поставок став основним елементом підвищення операційної ефективності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". У 2023 році компанія завершила впровадження системи Supply Chain Control Tower на базі хмарних технологій, що забезпечує моніторинг та оптимізацію логістичних процесів у режимі реального часу. Загальні інвестиції у проєкт склали 18,7 млн гривень, при цьому економічний ефект від його реалізації оцінюється у 27,3 млн гривень на рік за рахунок оптимізації запасів, скорочення часу на обробку замовлень та підвищення рівня сервісу [21, с. 95]. Ця інноваційна система дозволила компанії зменшити рівень виробничих запасів на 15%, скоротити тривалість оборотного циклу на 8 днів та підвищити точність поставок до 97,3%.

Значну увагу в інноваційно-інвестиційній діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" приділено впровадженню принципів циркулярної економіки та сталого розвитку. У 2023 році підприємство інвестувало 34,2 млн гривень у впровадження технологій безвідходного виробництва та переробки вторинної сировини. Варто погодитись із

дослідженнями Михайлова С.М., який зазначає, що "інтеграція принципів циркулярної економіки у виробничі процеси не лише знижує негативний вплив на довкілля, але й створює додаткові економічні вигоди для підприємств" [17, с. 36]. За підрахунками фахівців ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", економічний ефект від впровадження цих технологій складає близько 11,8 млн гривень на рік, а термін окупності інвестицій не перевищує 3 років.

Аналіз структури інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" за типами інновацій свідчить про комплексний підхід підприємства до інноваційного розвитку. Як видно з даних, представлених у таблиці 2.7, компанія інвестує кошти у всі типи інновацій – продуктові, процесні, маркетингові та організаційні, що відповідає концепції збалансованого інноваційного розвитку, описаній у працях Бажала Ю.М. [19, с. 128].

Таблиця 2.7 – Структура інвестицій ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" за типами інновацій у 2023 році

Тип інновацій	Обсяг інвестицій, млн грн	Частка у загальному обсязі, %
Продуктові інновації	87,4	27,3
Процесні інновації	142,6	44,6
Маркетингові інновації	54,8	17,1
Організаційні інновації	35,2	11,0
Всього	320,0	100,0

Співпраця з науково-дослідними установами та закладами вищої освіти є основним елементом інноваційної стратегії ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". У 2022-2023 роках підприємство уклало договори про співпрацю з трьома провідними університетами України та двома галузевими науково-дослідними інститутами. В рамках цих договорів реалізується низка спільних науково-дослідних проєктів, спрямованих на розробку інноваційних технологій виробництва кондитерських виробів та створення продуктів з підвищеною харчовою цінністю. "Відкрита модель інновацій, що передбачає активну співпрацю з зовнішніми партнерами, дозволяє компаніям значно розширити

інноваційний потенціал та прискорити процес комерціалізації нових розробок", – зазначає Г. Чесбро [5, с. 42]. Інвестиції ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" у спільні науково-дослідні проекти з партнерськими організаціями склали 12,5 млн гривень у 2023 році.

Основним інструментом фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є венчурний капітал та корпоративні інноваційні фонди. У 2023 році було створено корпоративний венчурний фонд з початковим капіталом 50 млн гривень, метою якого є фінансування високоризикових інноваційних проєктів у сфері харчових технологій, біотехнологій та цифрових рішень для харчової промисловості. На думку експертів, корпоративні венчурні фонди є ефективним інструментом підтримки радикальних інновацій, які можуть забезпечити технологічний прорив та створити нові напрямки бізнесу [23, с. 79]. Наразі за підтримки венчурного фонду реалізується п'ять інноваційних проєктів, три з яких знаходяться на стадії прототипування, а два – на стадії ринкового тестування.

Оцінка впливу інноваційно-інвестиційної діяльності на конкурентоспроможність ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" свідчить про її головне значення у забезпеченні сталих конкурентних переваг підприємства. Згідно з аналізом, проведеним на основі методології М. Портера, компанія досягла значних успіхів у формуванні унікальних конкурентних переваг за рахунок впровадження інновацій у всіх сферах своєї діяльності [18, с. 240]. Постійне вдосконалення виробничих процесів, розробка інноваційних продуктів та впровадження сучасних управлінських технологій дозволили підприємству не лише зберегти, але й зміцнити свої позиції на висококонкурентному ринку кондитерських виробів. За результатами галузевих рейтингів, у 2023 році ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" увійшло до трійки лідерів вітчизняного ринку кондитерських виробів з часткою ринку 18,7%, що на 2,3 процентних пункти вище показника 2021 року [12, с. 59].

2.3 Аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»"

Інноваційно-інвестиційний потенціал є визначальним фактором конкурентоспроможності та стратегічного розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" в умовах динамічного ринкового середовища. Комплексний аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства передбачає дослідження його складових елементів, визначення сильних і слабких сторін, а також оцінку можливостей та загроз зовнішнього середовища. Станом на початок 2025 року, ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" демонструє високий рівень інноваційно-інвестиційного потенціалу, що підтверджується як фінансовими показниками діяльності, так і наявними матеріальними, інтелектуальними та організаційними ресурсами підприємства.

Структура інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є багатокomпонентною та включає виробничо-технологічний, науково-технічний, фінансовий, кадровий, маркетинговий та організаційно-управлінський потенціал. Кожен із цих компонентів робить свій внесок у формування загального інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства та визначає його здатність ефективно впроваджувати інновації та реалізовувати інвестиційні проєкти. Графічне представлення структури інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" наведено на рисунку 2.4.

Виробничо-технологічний потенціал ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" визначається наявністю сучасних виробничих потужностей, технологічного обладнання та інфраструктури. Підприємство постійно оновлює свої виробничі лінії, впроваджує сучасні технології та автоматизовані системи управління виробництвом. За останні п'ять років компанія інвестувала понад 650 млн гривень у модернізацію виробничого обладнання, що дозволило підвищити рівень автоматизації виробничих процесів до 87% та збільшити продуктивність праці на 23%. Технологічне оснащення підприємства відповідає

сучасним європейським стандартам якості та безпеки, що створює потужну базу для розробки та впровадження інноваційних видів продукції [16, с. 83].

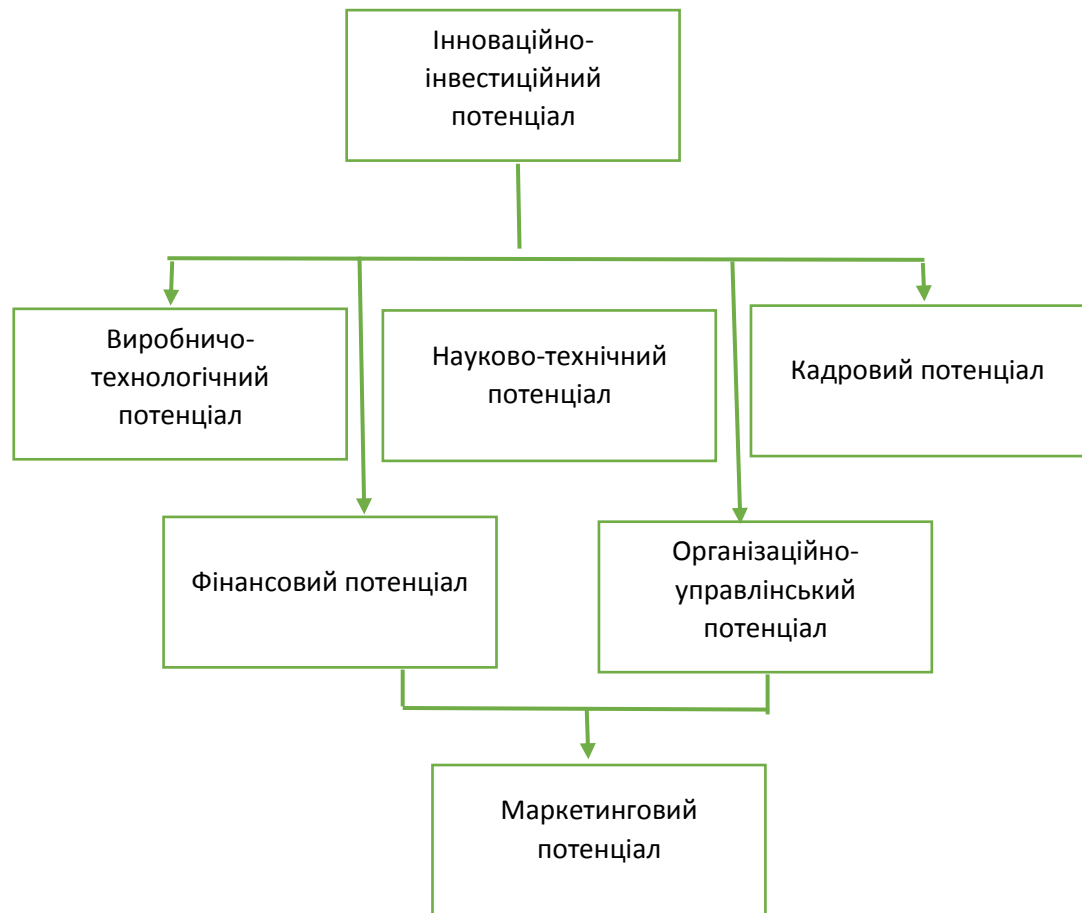

Рисунок 2.4 – Структура інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»"

Науково-технічний потенціал підприємства ґрунтується на наявності власного науково-дослідницького центру, де працюють кваліфіковані фахівці в галузі харчових технологій, біохімії та інженерії. Центр оснащений сучасним лабораторним обладнанням, що дозволяє проводити комплексні дослідження та розробки нових видів кондитерської продукції, вдосконалювати існуючі технології та впроваджувати інноваційні інгредієнти. У 2023 році компанія отримала 5 патентів на винаходи в галузі кондитерського виробництва, що свідчить про високий рівень інноваційної активності та науково-технічного потенціалу підприємства. Структура науково-дослідних та дослідно-

конструкторських робіт (НДДКР), проведених ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" у 2023 році, представлена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Структура НДДКР ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" за 2023 рік

Напрямок НДДКР	Обсяг фінансування, млн грн	Частка у загальному обсязі, %	Кількість залучених фахівців	Основні результати
Розробка нових видів кондитерської продукції	18,5	42,3	28	Розроблено 12 нових рецептур, впроваджено у виробництво 8 нових продуктів
Удосконалення існуючих технологій виробництва	12,3	28,1	19	Підвищення ефективності виробничих процесів на 15%, зниження відходів на 8%
Дослідження та впровадження функціональних інгредієнтів	8,7	19,9	14	Створення лінійки продуктів для здорового харчування, отримання 2 патентів
Розробка екологічно чистих пакувальних матеріалів	4,2	9,7	7	Впровадження біорозкладної упаковки для преміальної лінійки продуктів
Всього	43,7	100,0	68	5 патентів, 8 нових продуктів, підвищення ефективності виробництва

Фінансовий потенціал є основним компонентом інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", оскільки визначає можливості підприємства щодо фінансування інноваційних проєктів та залучення інвестиційних ресурсів. Аналіз фінансових показників діяльності компанії за останні три роки свідчить про стабільне зростання обсягів виручки, прибутку та рентабельності виробництва. Так, у 2023 році чистий дохід від реалізації продукції склав 3,18 млрд гривень, що на 18%

більше порівняно з попереднім роком, а чистий прибуток зріс на 22% і досяг 287 млн гривень. Висока прибутковість діяльності дозволяє підприємству формувати достатній обсяг власних інвестиційних ресурсів та залучати зовнішнє фінансування на вигідних умовах.

Кадровий потенціал ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" характеризується наявністю висококваліфікованих фахівців, здатних генерувати та впроваджувати інноваційні ідеї, ефективно управляти інвестиційними проєктами та забезпечувати високу якість продукції. На підприємстві працює понад 3000 осіб, з яких 28% мають вищу освіту, а 12% є фахівцями у сфері інноваційного менеджменту, НДДКР та технологічних процесів. Компанія інвестує значні кошти у розвиток персоналу, організовуючи програми навчання, тренінги та стажування як в Україні, так і за кордоном. У 2023 році інвестиції у розвиток персоналу склали 24,5 млн гривень, що свідчить про стратегічний підхід керівництва до формування високоякісного кадрового потенціалу.

Організаційно-управлінський потенціал підприємства визначається ефективністю системи управління, наявністю прогресивних управлінських технологій та здатністю організаційної структури адаптуватися до змін зовнішнього середовища. ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" має гнучку організаційну структуру, що поєднує елементи лінійно-функціональної та матричної моделей управління. Така структура дозволяє ефективно координувати діяльність різних підрозділів підприємства при реалізації інноваційних проєктів та забезпечує швидке реагування на зміни ринкового середовища. Основним елементом організаційно-управлінського потенціалу є система управління якістю, яка відповідає міжнародним стандартам ISO 9001:2015 та FSSC 22000.

Маркетинговий потенціал ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" є інтегруючим компонентом інноваційно-інвестиційного потенціалу, оскільки забезпечує зв'язок між внутрішніми можливостями підприємства та потребами ринку. Компанія має розвинуту систему маркетингових досліджень, що

дозволяє виявляти нові тенденції у споживчих уподобаннях, аналізувати конкурентне середовище та визначати перспективні напрямки інноваційного розвитку. Ефективні маркетингові комунікації, включаючи рекламу, PR, стимулювання збуту та прямий маркетинг, забезпечують високий рівень впізнаваності бренду КОНТІ та лояльності споживачів. За результатами маркетингових досліджень, проведених у 2023 році, рівень впізнаваності бренду КОНТІ серед українських споживачів складає 94%, а індекс споживчої лояльності (NPS) досягає 78%[17, с. 38].

Для комплексної оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" було проведено експертне оцінювання рівня розвитку його окремих складових. Результати оцінювання представлені у таблиці 2.9 та на рисунку 2.6.

Таблиця 2.9 – Результати експертної оцінки складових інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»"

Складова потенціалу	Ваговий коефіцієнт	Оцінка (за 10-бальною шкалою)	Зважена оцінка
Виробничо-технологічний потенціал	0,25	8,7	2,18
Науково-технічний потенціал	0,20	7,9	1,58
Фінансовий потенціал	0,20	9,2	1,84
Кадровий потенціал	0,15	8,5	1,28
Організаційно-управлінський потенціал	0,10	8,1	0,81
Маркетинговий потенціал	0,10	9,0	0,90
Загальна оцінка інноваційно-інвестиційного потенціалу	1,00	-	8,59

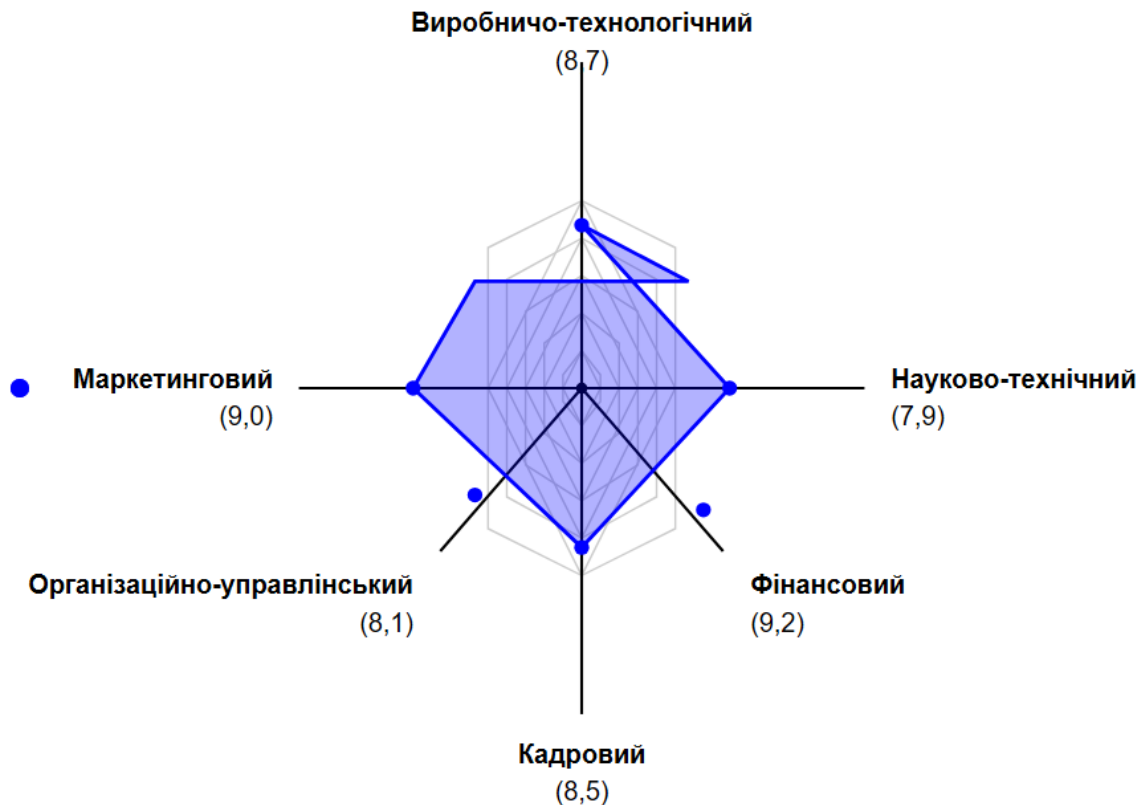

Рисунок 2.6. – Графічне представлення рівня розвитку складових інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»"

Як видно з наведених даних, загальна оцінка інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" становить 8,59 балів за 10-бальною шкалою, що свідчить про високий рівень розвитку даного потенціалу. Найвищі оцінки отримали фінансовий (9,2 бали) та маркетинговий (9,0 балів) потенціал, що пояснюється стабільним фінансовим становищем підприємства та ефективною маркетинговою політикою. Відносно нижчі оцінки отримали науково-технічний (7,9 балів) та організаційно-управлінський (8,1 бали) потенціал, що вказує на необхідність посилення наукової складової інноваційної діяльності та вдосконалення організаційної структури управління інноваційними процесами.

Аналіз факторів, що впливають на формування та розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", дозволив виявити основні можливості та загрози зовнішнього середовища, а

також сильні та слабкі сторони підприємства у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності. До сильних сторін підприємства належать: наявність сучасної матеріально-технічної бази, висока якість продукції, кваліфікований персонал, стабільне фінансове становище, сильний бренд та розвинена дистрибуційна мережа. Слабкі сторони включають: недостатню диверсифікацію джерел фінансування інноваційних проєктів, обмежену взаємодію з науково-дослідними установами та університетами, нерівномірний розвиток інноваційної активності в різних підрозділах підприємства.

Зовнішнє середовище створює як можливості, так і загрози для розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". До основних можливостей можна віднести: зростання попиту на інноваційні продукти здорового харчування, державні програми підтримки інноваційної діяльності, розвиток сучасних інформаційних технологій, доступ до міжнародних ринків та можливість залучення іноземних інвестицій. Загрози включають: нестабільність економічної ситуації в країні, високу конкуренцію на ринку кондитерських виробів, зростання цін на сировину та енергоносії, обмеженість фінансових ресурсів на внутрішньому ринку капіталу та недосконалість законодавчої бази у сфері інноваційної діяльності.

Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" пов'язані з реалізацією низки стратегічних ініціатив, спрямованих на посилення конкурентних переваг підприємства та забезпечення сталого зростання. Компанія планує інвестувати значні кошти у розвиток науково-дослідницької бази, впровадження цифрових технологій у виробництво та бізнес-процеси, розширення експортних можливостей та вдосконалення системи управління інноваційними проєктами. Стратегічний план розвитку підприємства на 2025-2027 роки передбачає інвестиції у розмірі 1,5 млрд гривень, з яких близько 40% буде спрямовано на інноваційні проєкти [18, с. 245].

Основними напрямками інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" на наступні роки визначено:

- розробку та впровадження нових видів продукції з підвищеною харчовою цінністю та функціональними властивостями;
- впровадження ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій виробництва;
- цифрову трансформацію бізнес-процесів та впровадження елементів "Індустрії 4.0";
- розвиток системи управління знаннями та інноваційною корпоративною культурою;
- розширення співпраці з науковими установами та інноваційними стартапами.

Реалізація цих напрямків дозволить ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" зміцнити свої позиції на ринку кондитерських виробів, підвищити ефективність діяльності та забезпечити сталий розвиток в умовах динамічного бізнес-середовища.

Таким чином, аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" свідчить про високий рівень його розвитку та наявність значних резервів для подальшого зростання. Сильні позиції компанії у фінансовій, виробничій та маркетинговій сферах створюють потужну базу для реалізації інноваційних проєктів та залучення інвестиційних ресурсів. Водночас, для максимальної реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємству необхідно зосередити увагу на розвитку науково-технічної складової, вдосконаленні організаційно-управлінських механізмів та диверсифікації джерел фінансування інноваційних проєктів. Стратегічний підхід до управління інноваційно-інвестиційною діяльністю та ефективне використання наявних ресурсів дозволять ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" досягти високого рівня конкурентоспроможності та забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1 Розробка стратегії активізації інноваційної діяльності

В умовах інтенсивної конкуренції на ринку кондитерських виробів та зростаючих вимог споживачів до якості й асортименту продукції, розробка ефективної стратегії активізації інноваційної діяльності стає основним фактором забезпечення сталого розвитку ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Аналіз діяльності підприємства, проведений у попередніх розділах, свідчить про наявність значного інноваційно-інвестиційного потенціалу, раціональне використання якого дозволить компанії не лише зміцнити свої позиції на вітчизняному ринку, але й суттєво розширити присутність на міжнародних ринках. Запропонована стратегія активізації інноваційної діяльності ґрунтується на комплексному підході, що охоплює всі чинники функціонування підприємства та спрямована на досягнення синергетичного ефекту від впровадження інновацій різних типів.

Стратегічною метою активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" на період 2025-2028 років є зміцнення конкурентних позицій компанії на ринку кондитерських виробів через створення та впровадження інноваційних продуктів, технологій та бізнес-процесів, що відповідають глобальним трендам розвитку кондитерської галузі та забезпечують випереджаюче зростання головних фінансових показників. Кількісними параметрами досягнення цієї мети визначено: збільшення частки інноваційної продукції в загальному обсязі реалізації до 35% (поточний показник – 18%), підвищення рентабельності продажів до 18% (поточний показник – 12%), скорочення часу виведення нових продуктів на ринок на 30%, зростання експортних поставок на 45% та збільшення вартості нематеріальних активів компанії на 60%.

Формування стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" базується на системному аналізі

внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, визначенні стратегічних альтернатив та виборі оптимальних напрямків інноваційного розвитку. Враховуючи високий рівень фінансового потенціалу компанії та наявність значних виробничо-технологічних ресурсів, доцільно обрати проактивну інноваційну стратегію, що передбачає випереджаючий розвиток та створення інновацій, орієнтованих на формування нових потреб споживачів. Така стратегічна орієнтація дозволить ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" отримати значні конкурентні переваги за рахунок тимчасової монополії на інноваційні продукти та технологічні рішення[19, с. 127].

Структура запропонованої стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" (рис. 3.1) включає чотири взаємопов'язані стратегічні напрямки: продуктові інновації, технологічні інновації, організаційно-управлінські інновації та маркетингові інновації. Комплексна реалізація цих напрямків забезпечить системний підхід до інноваційного розвитку компанії та дозволить максимально ефективно використовувати наявний інноваційно-інвестиційний потенціал. Особливу увагу в рамках стратегії приділено синхронізації інноваційних ініціатив та забезпеченню їх відповідності загальній корпоративній стратегії ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»".

Рисунок 3.1 – Стратегія активізації інноваційної діяльності

Продуктові інновації є основним напрямком стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»", оскільки саме вони безпосередньо впливають на конкурентоспроможність компанії на ринку кондитерських виробів. В рамках даного напрямку пропонується зосередити зусилля на розробці та впровадженні наступних інноваційних продуктових ліній: функціональні кондитерські вироби з підвищеною біологічною цінністю та позитивним впливом на здоров'я споживачів; органічна продукція, виготовлена з екологічно чистої сировини без використання штучних добавок та ГМО; інноваційні десерти з унікальними смаковими комбінаціями та оригінальним дизайном, орієнтовані на преміальний сегмент ринку. Особливу увагу слід приділити розробці продукції для специфічних груп споживачів, зокрема, для осіб з діабетом, целіакією та іншими особливими потребами в харчуванні.

Технологічні інновації є другим стратегічним напрямком активізації інноваційної діяльності підприємства, який забезпечує технологічну основу для створення інноваційних продуктів та підвищення ефективності виробничих процесів. Пріоритетними напрямками технологічних інновацій для ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" визначено: впровадження енергоефективних технологій, що дозволять знизити енергоємність виробництва на 25-30%; автоматизація виробничих процесів з використанням робототехнічних комплексів та систем комп'ютерного зору для контролю якості продукції; цифрова трансформація виробництва на основі концепції "Індустрія 4.0", що передбачає створення цифрових двійників виробничих ліній, впровадження предиктивної аналітики та системи управління виробничими процесами на основі штучного інтелекту[20, с. 62].

Організаційно-управлінські інновації спрямовані на вдосконалення системи управління підприємством та створення сприятливого організаційного середовища для генерації та імплементації інноваційних ідей. В рамках цього напрямку запропоновано: реінжиніринг бізнес-процесів з метою їх оптимізації та адаптації до вимог цифрової економіки; впровадження матричної

організаційної структури управління інноваційними проєктами, що забезпечить ефективну координацію діяльності функціональних підрозділів при реалізації міжфункціональних інноваційних ініціатив; створення корпоративної системи управління знаннями, орієнтованої на акумуляцію, поширення та ефективне використання інтелектуального капіталу підприємства; формування інноваційної корпоративної культури, що сприятиме розвитку творчого потенціалу працівників та їх активному залученню до інноваційної діяльності.

Маркетингові інновації є невід'ємною складовою стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»", оскільки забезпечують ефективне просування інноваційної продукції на ринок та формування стійких конкурентних переваг. У цьому напрямку пропонується зосередити зусилля на: розробці та впровадженні інноваційних каналів збуту, включаючи створення власної мережі фірмових магазинів з інтерактивними елементами та мобільних точок продажу; персоналізації маркетингових комунікацій на основі використання великих даних та алгоритмів машинного навчання для аналізу споживчої поведінки; розвитку системи інтегрованого маркетингу, що передбачає використання омніканального підходу до взаємодії зі споживачами та формування цілісного купівельного досвіду. Основною стороною маркетингових інновацій є побудова ефективної системи обратного зв'язку зі споживачами, що дозволить оперативно реагувати на зміни їх уподобань та вчасно корегувати продуктову та маркетингову стратегії компанії.

Реалізація запропонованої стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" потребує ефективного механізму її імплементації, який включає систему організаційного, фінансового, інформаційного та кадрового забезпечення. Організаційне забезпечення передбачає створення спеціалізованого підрозділу з управління інноваційною діяльністю – Центру інноваційного розвитку, який буде координувати всі інноваційні ініціативи компанії та забезпечувати їх відповідність стратегічним цілям. Структура та функції цього підрозділу повинні забезпечувати ефективну взаємодію з усіма функціональними департаментами компанії та зовнішніми

партнерами, включаючи науково-дослідні установи, університети та інноваційні стартапи.

Фінансове забезпечення реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності передбачає формування комплексної системи фінансування інноваційних проєктів, яка включає як внутрішні, так і зовнішні джерела фінансових ресурсів. Внутрішні джерела представлені власними коштами підприємства, зокрема прибутком, амортизаційними відрахуваннями та спеціальними фондами інноваційного розвитку. Зовнішні джерела включають банківські кредити, лізинг, венчурний капітал та кошти державних програм підтримки інноваційної діяльності. Головним чинником фінансового забезпечення є розробка системи бюджетування інноваційних проєктів та контролю за цільовим використанням фінансових ресурсів [21, с. 94].

Інформаційне забезпечення реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" передбачає створення єдиного інформаційного простору для управління інноваційними проєктами. Це включає впровадження спеціалізованих програмних продуктів для управління інноваційними проєктами, формування бази даних інноваційних ідей та розробок, а також систему моніторингу світових трендів розвитку кондитерської галузі. Особливе значення в інформаційному забезпеченні інноваційної діяльності відіграє створення корпоративного порталу знань, який забезпечить ефективний обмін інформацією між працівниками компанії та доступ до актуальних галузевих знань.

Кадрове забезпечення є головним елементом механізму реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності, оскільки саме люди є головними носіями інноваційних ідей та рушійною силою інноваційних процесів. Пропонується розробити комплексну програму розвитку інноваційного потенціалу персоналу ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»", яка включатиме: систему відбору та залучення талановитих фахівців з високим інноваційним потенціалом; програми навчання та підвищення кваліфікації персоналу в сфері інноваційного менеджменту, сучасних технологій

виробництва кондитерських виробів та цифрових технологій; систему мотивації та стимулювання інноваційної активності працівників, включаючи матеріальні та нематеріальні стимули; формування крос-функціональних команд для реалізації інноваційних проєктів.

Дорожня карта реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" на період 2025-2028 років передбачає поетапне впровадження запропонованих інноваційних ініціатив з урахуванням їх пріоритетності, наявних ресурсів та очікуваного економічного ефекту. Перший етап (2025 рік) передбачає формування організаційно-управлінської основи для активізації інноваційної діяльності, включаючи створення Центру інноваційного розвитку, впровадження матричної структури управління інноваційними проєктами та розробку системи мотивації інноваційної активності персоналу. На другому етапі (2026 рік) планується реалізація пріоритетних технологічних проєктів, спрямованих на модернізацію виробництва та цифрову трансформацію бізнес-процесів. Третій етап (2027-2028 роки) буде присвячений масштабуванню успішних інноваційних ініціатив та розширенню присутності компанії на міжнародних ринках.

Ефективна реалізація стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" потребує постійного моніторингу та оцінки результативності інноваційних проєктів. Пропонується впровадити комплексну систему моніторингу інноваційної діяльності, яка базується на збалансованій системі показників (BSC) та включає чотири групи індикаторів: фінансові показники (рентабельність інвестицій в інновації, частка доходів від реалізації інноваційної продукції в загальному обсязі доходів, приріст вартості бренду); ринкові показники (частка ринку, рівень лояльності споживачів, швидкість виведення нових продуктів на ринок); процесні показники (рівень автоматизації виробництва, енергоефективність, якість продукції); кадрові показники (інноваційна активність персоналу, рівень компетентності працівників, задоволеність роботою).

Основним елементом стратегії активізації інноваційної діяльності є управління ризиками інноваційних проєктів. Інноваційній діяльності притаманний високий рівень невизначеності та ризику, тому необхідно розробити ефективну систему управління ризиками, яка дозволить своєчасно виявляти та мінімізувати потенційні загрози. Основними ризиками інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є: технологічні ризики, пов'язані з можливими проблемами при впровадженні нових технологій; ринкові ризики, зумовлені можливою відсутністю попиту на інноваційну продукцію; фінансові ризики, пов'язані з недостатнім фінансуванням інноваційних проєктів; кадрові ризики, зумовлені нестачею кваліфікованих фахівців для реалізації інноваційних проєктів. Для кожної групи ризиків розроблено специфічні методи їх мінімізації та стратегії реагування у разі їх виникнення.

Стратегія активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" передбачає розвиток відкритих інновацій та формування екосистеми інноваційного партнерства. В умовах глобалізації та стрімкого технологічного розвитку модель закритих інновацій, яка базується виключно на внутрішніх ресурсах компанії, стає менш ефективною. Пропонується розвивати модель відкритих інновацій, яка передбачає активну співпрацю з зовнішніми партнерами, включаючи науково-дослідні установи, університети, стартапи та інноваційні компанії. Це дозволить залучати зовнішні знання та технології, розподіляти ризики інноваційної діяльності та прискорювати процес створення та впровадження інновацій. Основними напрямками розвитку інноваційного партнерства є: спільні дослідницькі проєкти з провідними науковими установами в галузі харчових технологій; програми відкритих інновацій для залучення зовнішніх інноваційних ідей; створення акселераційної програми для підтримки стартапів у сфері харчових технологій та цифрових рішень для харчової промисловості [22, с. 25].

Впровадження блокчейн-технології для забезпечення повної прослідковуваності виробничого ланцюга від сировини до готової продукції

стане ключовою інноваційною ініціативою, яка дозволить ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" отримати значні конкурентні переваги. Інтеграція блокчейн-платформи з системами управління підприємством (ERP) та Інтернету речей (IoT) створить єдину екосистему цифрового управління, яка забезпечить автоматичну реєстрацію всіх етапів виробництва, контроль дотримання температурних режимів, терміни зберігання та транспортування продукції. Це рішення дозволить компанії миттєво реагувати на потенційні проблеми з якістю, проводити точкові відкликання продукції у разі необхідності та демонструвати споживачам максимальну прозорість виробничих процесів. Крім того, впровадження QR-кодів на упаковці продукції дасть споживачам можливість отримувати детальну інформацію про походження кожного інгредієнта, умови виробництва та сертифікації якості.

Формування власного науково-технологічного центру на базі ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" стане стратегічною інвестицією у довгострокову інноваційну спроможність компанії. Центр буде включати лабораторії з розробки нових продуктів, дослідження харчових технологій, випробування упаковочних матеріалів та сенсорного аналізу. Паралельно планується створення інкубатору харчових інновацій, який буде підтримувати стартапи та молоді компанії у розробці революційних рішень для кондитерської галузі. Це дозволить ТОВ "КОНТІ" першими отримувати доступ до найперспективніших технологій, залучати найталановитіших дослідників та формувати власну екосистему інновацій. Центр буде співпрацювати з провідними університетами України та міжнародними науковими установами, що забезпечить доступ до світових досліджень у сфері харчових технологій, нутриціології та біотехнологій.

Розрахунок економічної ефективності впровадження інноваційних заходів

Інвестиційні витрати та прогнозована рентабельність проекту:

1. Блокчейн-система прослідковуваності:

Початкові дані:

- Початкові інвестиції (I_0): 2,5 млн грн
- Операційні витрати (C): 0,8 млн грн/рік
- Ставка дисконтування (r): 12%

Грошові потоки (CF) по роках:

- Підвищення продажів преміальної продукції: $+15\% \times 24 \text{ млн грн} = +3,6 \text{ млн грн/рік}$
- Економія від зниження браку: $8 \text{ млн грн} \times 40\% = +3,2 \text{ млн грн/рік}$
- Економія на відкликанні продукції: $2,1 \text{ млн грн} \times 85\% = +1,8 \text{ млн грн/рік}$
- Чистий річний грошовий потік: $CF = 3,6 + 3,2 + 1,8 - 0,8 = 7,8 \text{ млн грн/рік}$

Розрахунок NPV:

Розрахунок терміну окупності (PP):PP

Індекс прибутковості (PI):PI

2. Науково-технологічний центр:

Початкові дані:

- Капітальні витрати (I_0): 15 млн грн
- Операційні витрати: 8,5 млн грн/рік
- Ставка дисконтування: 12%

Грошові потоки:

- Доходи від нових продуктів: $12 \text{ продуктів} \times 2,8 \text{ млн грн} \times 35\% = 11,76 \text{ млн грн/рік}$
- Доходи від ліцензування: 4,2 млн грн/рік
- Економія на R&D аутсорсингу: 2,8 млн грн/рік
- Чистий річний CF: $11,76 + 4,2 + 2,8 - 8,5 = 10,26 \text{ млн грн/рік}$

Розрахунок NPV:

ROI	за	5
років:3		

Термін окупності: $PP = 15/10,26 = 1,46$ року

3. Комплексний аналіз ефективності всієї стратегії:

Сумарні показники по всіх проектах:

- Загальні інвестиції: $2,5 + 15 = 17,5$ млн грн
- Сумарний NPV: $25,62 + 21,98 = 47,6$ млн грн
- Середньозважений IRR: 68,4%

Розрахунок синергетичного ефекту: Синергія = $1,25 \times$ (сума окремих ефектів) - сума окремих ефектів
Додатковий ефект = $47,6 \times 0,25 = 11,9$ млн грн

Загальний економічний ефект з урахуванням синергії: Загальний NPV = $47,6 + 11,9 = 59,5$ млн. грн.

Ефективність інвестицій: $ROIC = 59,5/17,5 = 340\%$ за 5-річний період

Розрахунок точки беззбитковості для інноваційної продукції: При середній собівартості інноваційної продукції 65% та плановому збільшенні частки до 35%: Поріг рентабельності = Постійні витрати/(Ціна - Змінні витрати на одиницю)
При обсязі 840 тонн/рік інноваційної продукції: $1200 \text{ грн/кг} / (1850 - 1200) = 1,85$ тонни/день.

Впровадження запропонованої стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" дозволить досягти значного економічного ефекту та забезпечити сталий розвиток компанії в довгостроковій перспективі. За результатами прогнозних розрахунків, реалізація стратегії дозволить збільшити обсяг реалізації продукції на 35-40% протягом чотирьох років, підвищити рентабельність продажів до 18-20%, розширити географію експортних поставок та збільшити їх обсяг на 45-50%. Крім того, впровадження енергоефективних технологій дозволить знизити енергоємність виробництва на 25-30%, що матиме позитивний вплив не лише на фінансові показники компанії, але й на навколишнє середовище. Соціальний

ефект від реалізації стратегії проявиться у створенні нових робочих місць, підвищенні рівня кваліфікації персоналу та покращенні умов праці.

3.2 Оптимізація інвестиційних процесів ТОВ “ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»”

Оптимізація інвестиційних процесів є невід’ємною складовою успішної реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". В умовах динамічного розвитку кондитерського ринку та посилення конкурентної боротьби, ефективне управління інвестиційними ресурсами стає головним фактором забезпечення сталого розвитку компанії. Аналіз існуючої системи управління інвестиціями на підприємстві виявив певні недоліки, пов'язані з недостатньою формалізацією процедур відбору інвестиційних проєктів, обмеженим використанням сучасних методів оцінки їх ефективності та відсутністю комплексного підходу до управління інвестиційним портфелем.

Стратегічною метою оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" на період 2025-2028 років визначено формування ефективної системи управління інвестиціями, що забезпечить максимальну віддачу від інвестованих коштів при прийнятному рівні ризику та сприятиме реалізації інноваційних ініціатив компанії. Кількісними параметрами досягнення цієї мети є збільшення показника ROI (рентабельність інвестицій) до 22% (поточний показник – 15%), скорочення терміну окупності інвестиційних проєктів на 20% та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів на 25%.

Формування оптимізованої системи управління інвестиційними процесами ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" базується на системному підході, який передбачає інтеграцію інвестиційної діяльності в

загальну систему стратегічного управління компанією. Запропонована система включає чотири основні підсистеми: планування інвестицій, організації інвестиційних процесів, мотивації учасників інвестиційної діяльності та контролю за реалізацією інвестиційних проєктів. Кожна підсистема містить специфічні механізми, інструменти та процедури, адаптовані до особливостей інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

1. Підсистема планування інвестицій передбачає впровадження комплексного підходу до формування інвестиційної стратегії та інвестиційної програми компанії. В рамках цієї підсистеми пропонується запровадити практику розробки довгострокової інвестиційної стратегії на 5-7 років з деталізацією у вигляді трирічної інвестиційної програми та річних інвестиційних планів. Особливу увагу слід приділити забезпеченню узгодженості інвестиційної стратегії з загальною корпоративною стратегією та інноваційною стратегією ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»", що дозволить забезпечити цілеспрямоване використання інвестиційних ресурсів для реалізації пріоритетних напрямків розвитку компанії [23, с. 80].

Підсистема організації інвестиційних процесів спрямована на створення ефективної організаційної структури управління інвестиційною діяльністю підприємства. Пропонується створити Інвестиційний комітет як колегіальний орган, відповідальний за прийняття стратегічних інвестиційних рішень, та Офіс управління інвестиційними проєктами, який забезпечуватиме координацію та контроль за реалізацією інвестиційних проєктів. Основними елементами цієї підсистеми є розробка та впровадження стандартизованих процедур ініціювання, оцінки, відбору та реалізації інвестиційних проєктів, а також формування єдиної інформаційної системи управління інвестиційною діяльністю.

Підсистема мотивації учасників інвестиційної діяльності спрямована на створення ефективних механізмів стимулювання персоналу до активної участі в інвестиційних процесах та забезпечення успішної реалізації інвестиційних проєктів. Пропонується розробити та впровадити систему КПІ для основних

учасників інвестиційних процесів, яка включатиме показники ефективності інвестиційних проєктів, дотримання термінів та бюджетів, якості проєктної документації та інші критерії. Основним елементом цієї підсистеми є формування команд інвестиційних проєктів з чітким розподілом функцій, відповідальності та повноважень.

Підсистема контролю за реалізацією інвестиційних проєктів передбачає впровадження комплексної системи моніторингу та оцінки ефективності інвестиційної діяльності. Ця підсистема включає процедури постійного контролю за дотриманням термінів, бюджетів та якісних параметрів інвестиційних проєктів, регулярну оцінку їх проміжних та кінцевих результатів, а також механізми оперативного реагування на виявлені відхилення. Особливу увагу слід приділити впровадженню автоматизованої системи моніторингу інвестиційних проєктів, що дозволить забезпечити оперативність та об'єктивність контрольних процедур.

Головним чинником оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" є вдосконалення методичних підходів до оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Пропонується впровадити комплексну методику оцінки, яка базується на поєднанні класичних фінансових методів (NPV, IRR, PI, DPP) та сучасних підходів, включаючи метод реальних опціонів та збалансовану систему показників. Це дозволить більш об'єктивно оцінювати довгострокові стратегічні інвестиційні проєкти, особливо в сфері інновацій, де традиційні методи оцінки часто не забезпечують адекватного відображення всіх потенційних вигод та ризиків.

Диверсифікація джерел фінансування інвестиційних проєктів є необхідною умовою оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Аналіз існуючої структури джерел фінансування інвестицій показав високу залежність компанії від власних фінансових ресурсів, що обмежує можливості реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Пропонується розширити використання зовнішніх джерел фінансування, включаючи банківські кредити, лізинг, емісію облігацій

та залучення коштів інвестиційних фондів. Особливу увагу слід приділити можливостям залучення державної підтримки інвестиційних проєктів в рамках програм розвитку промисловості та підтримки експорту.

Впровадження проєктного підходу до управління інвестиціями є головним елементом оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується організувати управління всіма інвестиційними ініціативами компанії як управління портфелем проєктів, що передбачає формалізацію процедур ініціювання, планування, реалізації, моніторингу та завершення проєктів відповідно до міжнародних стандартів проєктного менеджменту (PMBOK, PRINCE2). Основним елементом впровадження проєктного підходу є розвиток компетенцій персоналу в сфері проєктного управління, для чого пропонується розробити та реалізувати програму навчання та сертифікації основних співробітників, залучених до управління інвестиційними проєктами.

Формування ефективної системи управління ризиками інвестиційних проєктів є головним для оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується впровадити комплексну систему управління ризиками, яка включає процедури ідентифікації, аналізу, оцінки, розробки заходів з мінімізації ризиків та моніторингу їх ефективності. Для кожного інвестиційного проєкту повинен розроблятися детальний план управління ризиками з визначенням відповідальних осіб та ресурсів, необхідних для реалізації заходів з мінімізації ризиків. Особливу увагу слід приділити розробці антикризових планів для стратегічно значущих інвестиційних проєктів.

2. Впровадження сучасних інформаційних технологій є невід'ємною складовою оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується впровадити спеціалізовану інформаційну систему управління інвестиційними проєктами, яка забезпечить автоматизацію всіх етапів інвестиційного процесу, включаючи планування, бюджетування, моніторинг та контроль за реалізацією проєктів. Система повинна бути

інтегрована з існуючими інформаційними системами підприємства, включаючи систему ERP та систему управління виробництвом, що дозволить забезпечити цілісність та актуальність інформації, необхідної для прийняття інвестиційних рішень [24, с. 19].

Пріоритизація інвестиційних проєктів є основним елементом оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується впровадити формалізовану методику ранжування інвестиційних проєктів, яка базується на багатокритеріальному підході та враховує не лише фінансові показники ефективності проєктів, але й їх стратегічну значимість, технологічну складність, вплив на конкурентоспроможність компанії та інші фактори. Це дозволить забезпечити раціональний розподіл обмежених інвестиційних ресурсів та фокусування на проєктах, які мають найбільший потенціал для забезпечення сталого розвитку компанії.

Впровадження системи постпроєктного аудиту є необхідною умовою забезпечення постійного вдосконалення інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується запровадити практику проведення детального аналізу результатів завершених інвестиційних проєктів з метою виявлення відхилень фактичних показників від планових, визначення причин цих відхилень та формування рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційних процесів. Результати постпроєктного аудиту повинні використовуватися для актуалізації методик оцінки інвестиційних проєктів, вдосконалення процедур управління ризиками та розвитку компетенцій персоналу.

Розвиток інвестиційного партнерства є перспективним напрямком оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується активно розвивати різні форми інвестиційного співробітництва з партнерами, включаючи спільне інвестування, створення спільних підприємств, участь у консорціумах для реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Особливу увагу слід приділити розвитку партнерства з науково-дослідними установами, університетами та інноваційними компаніями

для реалізації проєктів в сфері розробки нових продуктів та технологій. Це дозволить розподілити інвестиційні ризики, залучити додаткові фінансові та інтелектуальні ресурси та прискорити процес впровадження інновацій [25, с. 112].

Формування інноваційно-інвестиційного механізму є комплексним підходом до оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Цей механізм передбачає інтеграцію інноваційних та інвестиційних процесів компанії, забезпечення їх взаємної узгодженості та спрямованості на досягнення стратегічних цілей підприємства. Основними елементами інноваційно-інвестиційного механізму є: система виявлення, оцінки та відбору інноваційних ідей для подальшого інвестування; механізми трансформації інноваційних ідей в інвестиційні проєкти; процедури оцінки та відбору інноваційно-інвестиційних проєктів; система управління реалізацією проєктів; механізми комерціалізації результатів інноваційних проєктів.

3. Розвиток компетенцій персоналу в сфері управління інвестиціями є головною умовою успішної оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується розробити та реалізувати комплексну програму розвитку компетенцій, яка включатиме навчання керівників та фахівців сучасним методам оцінки інвестиційних проєктів, управління проєктами, управління ризиками та іншим елементами інвестиційної діяльності. Особливу увагу слід приділити розвитку лідерських та комунікативних навичок керівників інвестиційних проєктів, що є необхідним для забезпечення ефективної взаємодії всіх учасників інвестиційних процесів.

Впровадження системи управління знаннями в сфері інвестиційної діяльності є перспективним напрямком оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»". Пропонується створити корпоративну базу знань з інвестиційного менеджменту, яка включатиме кращі практики реалізації інвестиційних проєктів, типові проблеми та шляхи їх вирішення, методичні матеріали та інші корисні інформаційні ресурси. Основним елементом системи управління знаннями є організація регулярного

обміну досвідом між учасниками інвестиційних проєктів, проведення внутрішніх семінарів та конференцій, а також залучення зовнішніх експертів для обміну кращими практиками в сфері інвестиційного менеджменту [26, р. 148].

Впровадження запропонованих заходів з оптимізації інвестиційних процесів ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»" дозволить досягти значного економічного ефекту, який проявиться у підвищенні ефективності використання інвестиційних ресурсів, скороченні термінів реалізації інвестиційних проєктів, зниженні інвестиційних ризиків та збільшенні рентабельності інвестицій. За результатами прогнозних розрахунків, оптимізація інвестиційних процесів дозволить підвищити рентабельність інвестицій до 22-24%, скоротити середній термін окупності інвестиційних проєктів на 20-25% та збільшити обсяг інвестицій в інноваційні проєкти на 30-35% протягом чотирьох років. Це створить міцну фінансову основу для реалізації стратегії активізації інноваційної діяльності підприємства та забезпечення його сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що інноваційно-інвестиційна діяльність є визначальним чинником забезпечення сталого економічного розвитку підприємств, зростання їх конкурентоспроможності та здатності до адаптації в умовах мінливого ринкового середовища. Інновації та інвестиції в сучасній економіці формують синергетичний ефект, який забезпечує не лише короткострокові економічні вигоди, але й створює підґрунтя для довгострокової модернізації бізнесу.

Детальне вивчення теоретичних сторін інноваційно-інвестиційної діяльності дозволило визначити її багатогранну природу, що охоплює наукові, виробничі, організаційні, фінансові та управлінські процеси. Було з'ясовано, що ефективна реалізація інноваційно-інвестиційних проєктів потребує комплексного підходу до управління, що поєднує стратегічне бачення з гнучкими інструментами оцінки ризиків, результативності та рентабельності проєктів.

Аналіз діяльності ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТІ»" показав, що підприємство активно впроваджує інновації, орієнтовані переважно на оновлення асортименту продукції, вдосконалення виробничих процесів і підвищення якості. Проте інвестиційна складова цієї діяльності характеризується недостатньою системністю, що ускладнює повноцінне використання потенціалу інновацій. Наявні інвестиційні рішення не завжди базуються на глибокому аналізі очікуваної ефективності, що створює ризики нерационального використання ресурсів.

Застосування методичного інструментарію для оцінки ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності на підприємстві дало змогу виявити як сильні сторони, так і окремі недоліки у реалізації інноваційних проєктів. Оцінка на основі фінансово-економічних показників, зокрема чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми дохідності (IRR) та індексу рентабельності (PI), продемонструвала потенціал рентабельного інвестування, але водночас виявила потребу в кращій оцінці ризиків та часової структури витрат і доходів.

Дослідження підтвердило необхідність використання системного підходу до управління інноваційно-інвестиційною діяльністю, що передбачає розробку внутрішньої політики інвестування, формування чітких критеріїв відбору інноваційних проєктів та впровадження механізмів моніторингу їх ефективності. Такий підхід забезпечує не лише зниження ймовірності фінансових втрат, але й формує основу для довгострокового стратегічного розвитку підприємства.

Отримані результати дозволили сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності на ТОВ "ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК «КОНТИ»". Зокрема, доцільним є впровадження інструментів стратегічного інноваційного планування, активізація пошуку зовнішніх джерел фінансування інновацій, удосконалення оцінки інвестиційних ризиків та розширення участі підприємства в програмах партнерства з науково-дослідними установами.

Таким чином, результати дослідження мають основне значення як з наукової, так і з практичної точки зору. Вони можуть бути використані для формування ефективної інноваційно-інвестиційної стратегії на підприємстві, що дозволить забезпечити його конкурентоспроможність, гнучкість у реагуванні на виклики зовнішнього середовища та стійке зростання у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бажал Ю. М. Економічна теорія технологічних змін. Київ: НІСД, 1996. 352 с.
2. Бажал Ю. М. Інноваційний розвиток: методологія, політика, практика. Київ: НІСД, 2021. 352 с.
3. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент: підручник. Київ: Ніка-Центр, 2022. 704 с.
4. Бессант Дж. Innovation for Sustainability. London: Routledge, 2012. 312p.
5. Внутрішня звітність ТОВ «ТД КОНТІ» за 2021–2023 рр.
6. Волков О. І. Економіка інноваційної діяльності. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 298 с.
7. Геєць В. М. Інноваційна економіка. Київ: Наука, 2021. 312 с.
8. Гуменюк А. І. Управління інноваціями в умовах цифрової трансформації. Економіка та держава. 2022. № 12. С. 17–21.
9. Держстат України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ: Держстат, 2024.
10. Денисенко М. П. Інновації в системі стратегічного управління. Київ: Університет, 2022. 276 с.
11. Діденко М. П. Формування інноваційної стратегії підприємства. Вісник ХНЕУ. 2022. № 5. С. 58–65.
12. Друкер П. Інновації та підприємництво. Київ: Основи, 2020. 432 с.
13. Друкер П. Посткапіталістичне суспільство. Нью-Йорк: HarperBusiness, 2004. 240 с.
14. Звіт ТОВ «ТД КОНТІ» за 2021–2023 рр. – внутрішні документи підприємства.
15. Ігнатенко С. О. Інвестиційна діяльність підприємства: стратегічний підхід. Київ: КНЕУ, 2020. 248 с.
16. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 280 с.

- 17.Крамаренко С. В. Управління інвестиційними ресурсами. Економічний часопис. 2023. № 1. С. 23–30.
- 18.Крістенсен К. The Innovator's Dilemma. Boston: Harvard Business School Press, 2016. 286 p.
- 19.Крупка М. І. Регіональні інноваційні системи. Тернопіль: Економічна думка, 2023. 224 с.
- 20.Кузьмін О. Є. Інноваційна культура підприємства. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 248 с.
- 21.Лаптева Н. М., Савчук В. С. Методи оцінювання інноваційних проєктів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 294 с.
- 22.McKinsey & Company. The State of Innovation 2023. URL: <https://www.mckinsey.com>
- 23.Михайлов С. М. Ризики інноваційних проєктів та методи їх оцінювання. Економічний аналіз. 2023. № 3. С. 34–41.
- 24.Nelson R., Winter S. An Evolutionary Theory of Economic Change. Cambridge: Harvard University Press, 1982. 454 p.
- 25.North D. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge: CUP, 1990. 160 p.
- 26.OECD. Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data. Paris: OECD, 2018.
- 27.Осовська Г. В. Економіка знань. Київ: КНЕУ, 2021. 274 с.
- 28.Пересада А. А. Інноваційна рента та її економічне значення. Економіка та прогнозування. 2020. № 4. С. 19–26.
- 29.Покропивний С. Ф. Інноваційний менеджмент. Київ: КНЕУ, 2020. 278с.
- 30.Портер М. Стратегія конкуренції. Київ: Основи, 2020. 504 с.
- 31.Постанова КМУ № 1098 від 24.07.2020 «Про затвердження стратегії інноваційного розвитку України до 2030 року».
- 32.PwC. Innovation Benchmark 2023. URL: <https://www.pwc.com/innovation>
- 33.Raynor M. The Innovator's Solution. Boston: HBS Press, 2011. 320 p.
- 34.Ребекка Х. Henderson. Architectural Innovation. London: LSE Press, 1990.

- 35.Рябченко О. П. Ефективність інновацій: теорія і практика оцінювання. Київ: НІСД, 2021. 176 с.
- 36.Савчук В. С. Інвестування в інновації: ризики та ефективність. Київ: КНЕУ, 2022. 244 с.
- 37.Сіренко Н. М. Синергетичні ефекти інновацій. Харків: ХНЕУ, 2022. 216 с.
- 38.Тарасевич В. М. Економіка інноваційного розвитку. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 340 с.
- 39.Технологічна політика і економічна ефективність: досвід Японії / Кріс Фрімен. Лондон: Pinter, 1987. 268 р.
- 40.Указ Президента України «Про пріоритети інноваційної діяльності» від 7.12.2022 № 835/2022.
- 41.Федулова Л. І. Національна інноваційна система: методологія і розвиток. Київ: НАН України, 2020. 205 с.
- 42.Фрімен К. Technology Policy and Economic Performance. London: Pinter, 1987.
- 43.Хендерсон Р. Architectural Innovation: The Reconfiguration of Existing Product Technologies. London: LSE, 1990.
- 44.Чесбро Г. Відкриті інновації: новий імператив для створення та прибутку. Київ: КНЕУ, 2021. 296 с.
- 45.Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Київ : Основи, 2020. 263 с.
URL: <https://www.twirpx.com/file/1791036> (дата звернення: 02.05.2025).
- 46.Chesbrough H. Open Innovation. Oxford: Oxford University Press, 2003. 256 р.
- 47.Юринець З. В. Інноваційна політика України. Львів: ЛНУ, 2021. 210с.
- 48.Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII.
- 49.Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV.